

RÄTT FRAM

Projektberättelse år 1

MiM Kunskapscentrum	1
RÄTT FRAM	1
Konkreta mål för år 1	2
Projektgruppen	3
Fortbildning	4
<u>Förarbete</u>	<u>4</u>
Samarbeten	4
Referensgrupp	5
Ungdomsambassadörer	5
Rekrytering av ungdomar	5
Språkledare	6
Utformning av utbildningen	7
<u>Utbildningen Rätt Fram</u>	<u>9</u>
Kontinuerlig dokumentation och utvärdering	9
Utbildningstillfällen	10
Deltagande ungdomar	23
Extra aktiviteter	29
Fotbollsträningar	29
<u>Ungdomsgruppen Din Rätt</u>	<u>30</u>
<u>Resultat och lärdomar</u>	<u>31</u>
Ungdomarnas upplevelser av utbildningen	31
Språkledarnas upplevelser av utbildningen	34
Samhällsrepresentanternas upplevelser av utbildningen	35
Lärdomar	37
Måluppfyllelse	40

Denna projektberättelse avser det första året av utbildningsprojektet RÄTT FRAM som pågick från augusti 2016 till och med augusti 2017.

RÄTT FRAM är finansierat av MUCF, Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällesfrågor, och ägs och drivs av MiM Kunskapscentrum.

MiM Kunskapscentrum

MiM Kunskapscentrum är en ideell förening i Göteborg och har under sjutton års tid arbetat med inkluderingsfrågor utifrån ett interkulturellt perspektiv via utbildningsprojekt, föreningsaktiviteter och pedagogiska processer. MiM står för *Mitt i det interkulturella Mötet* och föreningen arbetar för interkulturalitet i alla dess former. Med interkulturalitet menar vi när människor med olika kulturella bakgrunder möts. Vi i MiM tror att själva mötet kan förändra en människas situation, men också påverka samhället i stort. Vi arbetar för att människor med olika bakgrund ska ses som en tillgång i skolan, på arbetsmarknaden och i samhället. I vårt arbete använder vi ofta drama som pedagogisk arbetsmetod.

MiM:s arbete syftar sammanfattningsvis till att konkretisera ett interkulturellt samhälle och vi utgår från mänskliga rättigheter som värdegrund. Genom våra olika varierande projekt, utbildningar, seminarium, workshops och föreningsaktiviteter skapar vi mötesplatser i Göteborgsområdet för personer med olika livsåskådningar, tro, sexuell läggning, kön, ålder, etnicitet, genus, funktionsförmåga och klasstillhörighet.

RÄTT FRAM

RÄTT FRAM är planerat att vara ett treårigt utbildningsprojekt och riktar sig till ensamkommande unga i Göteborgsregionen. Bakgrunden till projektet är att det de senaste åren har kommit ett stort antal ensamkommande barn och unga till Sverige och att det behövs insatser för att skapa förutsättningar för dessa ungdomar att medverka och påverka i samhället.

Genom projektet RÄTT FRAM vill MiM Kunskapscentrum skapa större förståelse mellan ensamkommande ungdomar och de olika samhällssektorerna utbildning, arbetsmarknad, politik och civilsamhälle/idéburna organisationer. Vi vill öka ensamkommande ungas kunskaper och förståelser kring mänskliga rättigheter, demokratins strukturer och principer, samt visa på vilka vägar det finns till utbildning, arbete och samhällsdeltagande. De här områdena är utvalda eftersom det är en mänsklig rättighet att få tillgång till och information om utbildning, arbete, deltagande i föreningsliv samt politiska beslutsprocesser. MiM Kunskapscentrum har fått bekräftat att det finns ett behov av ökade kunskaper gällande dessa frågor just bland ensamkommande ungdomar som bor i familjehem/släktinghem. Därför har vi valt ensamkommande unga, ca 17-21 år, som bor eller nyligen har bott i familjehem som främsta målgrupp för projektet. Vi vill tillgodose dessa ungdomars rätt till information och samtidigt skapa en arena för dialog mellan denna målgrupp och representanter från olika samhällssektorer i Göteborgsområdet.

Genom att ungdomarna och samhällsaktörerna tillsammans är med och bygger upp utbildningen önskar vi samtidigt skapa inblick och förståelse för de medverkande ungas egna behov och erfarenheter. Projektet RÄTT FRAM har nämligen också som syfte att sprida kunskap och förståelse i samhället i stort kring hur de ensamkommande själva uppfattar sin situation, vilka svårigheter de möter, samt vad de kan och vill bidra med, vad de har för tankar och idéer som nyanlända samhällsmedborgare.

Varje omgång av utbildningen Rätt Fram är planerad att bestå av ca åtta utbildningsträffar och har plats för ca 25 ungdomar. Utbildningen genomförs med en inkluderande bildningsprocess som bygger på interkulturella arbetsmetoder samt utgår från mänskliga rättigheter som värdegrund. Genom diskussioner, reflektionsövningar, rollspel och studiebesök vill vi, för de ensamkommande, synliggöra hur det omgivande samhället i Göteborgsområdet fungerar och vilka möjligheter som finns till medverkan och påverkan i det.

Efter varje genomförd utbildningsomgång erbjuds ungdomarna som deltagit att fortsätta träffas i studiecirkelform i deras egen regi, men med stöttning från RÄTT FRAM:s projektgrupp. Steg två i projektet blir därmed att stödja de unga att organisera sig på egen hand, att uppmuntra målgruppen att engagera sig i de frågor som de själva väljer är viktigast. Tanken är att ungdomarna på så sätt ska kunna hjälpa och stötta varandra att fortsätta fördjupa sig i olika samhällsfrågor. Denna del av projektet har vi valt att kalla ungdomsgruppen Din Rätt.

Sammanfattningsvis vill MiM Kunskapscentrum genom projektet RÄTT FRAM stödja och lotsa ensamkommande unga att hitta vägar in i samhället, till utbildning, arbete och samhällsengagemang, men också att sprida kunskap och förståelse för ensamkommandes situation och perspektiv. Projektet består av de två huvuddelarna utbildningen Rätt Fram och ungdomsgruppen Din Rätt.

Konkreta mål för år 1

I projektbeskrivningen har det definierats tre olika konkreta mål för RÄTT FRAM:s första år. Utifrån dessa har projektgruppen utformat sitt arbete.

Mål 1: Att förbereda, genomföra och utvärdera 1 omgång av **utbildningen Rätt Fram** med 20-25 ungdomar.

Mål 2: Att representanter från olika områden i samhället ska få ökade kunskaper om mänskliga rättigheter och om ungdomarnas behov samt kunskaper om hur de kan stötta ungdomarna i att delta och påverka samhällsutvecklingen.

Mål 3: Att med hjälp av ungdomarna som gått utbildningen Rätt Fram starta upp **ungdomsgruppen Din Rätt** för att ungdomarna själva ska kunna fördjupa sig i frågor, stödja andra ungdomar samt skapa förutsättningar till att börja organisera sig inom olika områden i samhället.

Projektgruppen

Efter att projektet beviljats finansiering från MUCF, inleddes projektåret i augusti 2016 i och med att en projektgrupp anställdes för att genomföra det.

RÄTT FRAM:s projektgrupp består av en projektledare, en projektsamordnare och en ungdomskoordinator/kommunikatör. Beroende på projektets olika faser har projektgruppen utökats med referenspersoner, ungdomsambassadörer, språkledare och samhällsrepresentanter.

De som anställdes i projektgruppen var:

Projektledare på 80%: *Yllka Sheqiri*, som är utbildad internationell kulturprojektledare på Kulturverkstan i Göteborg och som tidigare arbetat som producent i Göteborgs stad. Hon är även verksam redaktör på förlaget Ordspår i Göteborg och utbildad i praktiskt filmskapande, samt ideellt engagerad i Individuell Människohjälp.

Projektsamordnare på 80%: *Tova Norblad*, som är utbildad gymnasielärare och folkhögskollärare med lång erfarenhet inom utbildningsvärlden. Hon har även en examen i film, inriktning curator för film och video, samt tidigare erfarenhet av att arbeta i projektform med nyanlända barn och ungdomar. För närvarande är hon också ideellt engagerad med styrelseuppdrag i ett förskolekooperativ i Göteborg.

Ungdomskoordinator/kommunikatör på 50% (senare 80%): *Svante Frebran*, som tidigare jobbat som integrationsansvarig med ensamkommande ungdomar. Han är ideellt engagerad i och har styrelseuppdrag i biståndsorganisationen Svenska Afghanistankommitténs lokalkommitté i Göteborg. Han är utbildad inom bland annat media, design och film. Efter årsskiftet utökades hans tjänst till 80%.

Från och med maj 2017 är ***Yllka Sheqiri*** sjukskriven och hennes tjänst som projektledare har tagits över av ***Sebastian Albrektson***, som är utbildad musiker och internationell kulturprojektledare. Han har startat upp det EU-finansierade filmprojektet "Filmsis" och arbetar som filmpedagog på uppdrag av Filmcentrum Riks. Han har som projektledare erfarenhet av arbete med nyanlända och papperslösa.

Tova Norblad är sjukskriven/föräldraledig från och med maj 2017 och hennes tjänst som projektsamordnare har tagits över av ***Svante Frebran***. I samband med det tas hans tjänst som ungdomskoordinator/kommunikatör över av ***Elin Liljeblad***. Hon har en konstnärlig magisterexamen i fotografi och film från Akademin Valand och studerar för tillfället på mastersprogram till Kommunikatör med inriktning mot myndigheter och offentlig förvaltning. Hon har erfarenhet av att arbeta med nyanlända unga i projektform med fokus på fotografi och film.

Fortbildning

Under projektåret har projektgruppen deltagit vid flera utbildningsdagar och kortare kurser för att uppdatera och fördjupa sina kunskaper kring bland annat mänskliga rättigheter, integrationsarbete, migrationslagstiftning och att arbeta i projektform.

Några exempel är:

- Tvådagarskurs i mänskliga rättigheter av Studieförbundet Kulturens
- Föreläsning om den nuvarande migrationslagstiftningen av Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar
- Kurserna "Vad är en förening" och "Att arbeta i projektform" hos Social resursförvaltning, Göteborgs stad
- Utbildningsdag om att "Fånga engagemanget" med Volontärbyrån
- Föreläsning om Sekundärtraumatisering av Josefin Grände, Legitimerad psykoterapeut
- Två olika utbildningsdagar arrangerade av MUCF

Förarbete

Från att projektgruppen anställdes i augusti 2016 till utbildningens start i februari 2017 har vi ägnat oss åt förarbete.

Mycket idéarbete var redan gjort i och med den utförliga projektbeskrivning som använts för att söka finansiering för projektet. Även vissa samarbeten var redan etablerade. Vi har dock vidareutvecklat och konkretiserat det som planerats i projektbeskrivningen. Bland annat genom att:

- Skapa logotyp och grafisk profil för projektet
- Utforma och sprida informationsmaterial om projektet
- Nätverka och etablera ytterligare samarbeten
- Rekrytera en referensgrupp
- Rekrytera ungdomsambassadörer
- Rekrytera ungdomar
- Rekrytera språkleddare
- Utforma/besluta om upplägg, pedagogiska metoder och utbildningsmaterial
- Boka lokaler/studiebesök
- Boka de olika gästerna/samhällsrepresentanterna
- Förbereda inför kontinuerlig dokumentation och utvärdering

Samarbeten

Som en viktig del i förarbetet har vi nätverkat och etablerat samarbeten med många olika organisationer och verksamheter. Det har vi gjort dels för att få hjälp att nå ut till målgruppen och dels för att få hjälp att arrangera kursen. Bland annat genom att våra samarbetspartners har lånat ut lokaler och/eller deltagit som gäster under våra utbildningsträffar. I nästa steg är samarbetena också värdefulla för att lyckas genomföra ungdomsgruppen Din Rätt:s idéer.

Organisationer/verksamheter som vi har etablerat samarbeten med är bland annat: SOS Barnbyar, ABF, Vardagens Civilkurage, Göteborgs folkhögskola, Världskulturmuseet, Fryshuset, Mixgården, Frilagret, Tamam och KulturUngdom.

Referensgrupp

Tanken med referensgruppen är att projektgruppen här ska kunna inhämta kunskap, erfarenhet och kompetens. Medlemmarna i referensgruppen ska ge feedback på projektgruppens arbete samt bidra med råd och handledning till projektgruppen. Referensgruppen ska kontinuerligt hållas informerad om projektet och förväntas därefter även vara med och sprida denna information vidare till målgruppen unga ensamkommande, samt till olika samhällsaktörer runt om i Göteborgsområdet (tex inom sektorerna utbildning, arbetsliv, politik och civilsamhälle). På så sätt är referensgruppen dessutom mycket viktig för själva förankringen av projektet RÄTT FRAM. I referensgruppen ingår personer från målgrupperna ensamkommande unga och samhällsrepresentanter, samt personer med erfarenhet av liknande projekt. Deltagarna i referensgruppen har ingen formell beslutanderätt, utan bidrar främst med vägledning och konsultation gällande projektet.

Medlemmarna i referensgruppen rekryterades genom projektgruppens nätverk och genom en öppen informationsträff om projektet som hölls under hösten 2016. Genom att tidigt etablera en referensgrupp så har både ensamkommande och samhällsrepresentanter kunnat vara delaktiga i utformningen av utbildningen. De har kunnat påverka vilka teman som tas upp under utbildningen, vilka studiebesök som görs, vilka gäster som bjuds in, men också vilka pedagogiska metoder som används och hur projektet dokumenteras och utvärderas. Medlemmarna i referensgruppen har, som sagt, också bidragit till att sprida information om projektet till målgrupperna.

Ungdomsambassadörer

Förutom att medlemmarna i referensgruppen har hjälpt till att sprida information om projektet så har vi även anställt några ungdomar ur målgruppen för att informera om projektet på sina skolor och i andra sammanhang där de rör sig. Tanken är att vi når ungdomar allra bäst genom andra ungdomar i samma ålder och som befinner sig i liknande livssituation. Detta har också visat sig vara mycket framgångsrikt då en stor majoritet av de deltagande ungdomarna har rekryterats genom ungdomsambassadörerna.

Rekrytering av ungdomar

Rekryteringen av ungdomar har skett på flera olika sätt. Vi har bland annat utformat skriftligt informationsmaterial som vi har översatt till dari, arabiska, somaliska, tigrinja och engelska. Detta har vi sedan spridit både via sociala medier och genom att placera ut det på lämpliga platser i Göteborg. Till exempel bibliotek och verksamheter som kulturhuset Frilagret. Medlemmar i projektgruppen har även besökt olika fritidsgårdar och språkcaféer/läxhjälpverksamheter för att träffa ungdomar och informera om utbildningen. För att nå ut till målgruppen så har vi även etablerat samarbeten med bland annat SOS Barnbyars mentorsverksamhet och med olika arbetsförmedlingar i Göteborg. Som tidigare nämnts rekryterades dock de flesta ungdomarna genom uppsökande verksamhet av våra ungdomsambassadörer.

Efter att vi fått in över 70 intresseanmälningar avslutade vi arbetet med att söka upp målgruppen eftersom vi bara har plats för cirka 25 ungdomar i utbildningen. Intresseanmälningarna sorterades efter hur väl ungdomarna stämde överens med vår primära målgrupp. Alltså ifall de var ensamkommande, mellan 17 och 21 år gamla och ifall de bodde eller nyligen hade bott i ett familjehem/släktinghem i Göteborgsområdet.

Vi valde att även räkna in dem som bor i egen lägenhet i den primära målgruppen. Utifrån dessa kriterier valde vi ut 25 ungdomar som vi erbjöd att delta i utbildningen. Vi försökte även se till att det inte blev en för homogen grupp, utan att den skulle bestå av både killar och tjejer, från flera olika länder och i olika åldrar. Men eftersom det bland de sökande var en stor majoritet killar, 17-åringar och afghaner så syntes det även i den slutgiltiga gruppen.

Tanken har hela tiden varit att deltagarna i utbildningen ska vara en fast grupp där alla deltar vid varje utbildningstillfälle. Det har dock visat sig svårt då väldigt många av ungdomarna befinner sig i en mycket oviss situation och vissa av dem till och med har tvingats flytta till annan ort. Vissa har alltså fallit bort under utbildningens gång. För de som hoppat av tidigt under utbildningen har vi erbjudit nya ungdomar att delta eftersom det fanns en lång kö av ungdomar som vi tidigare tvingats neka plats. I vissa fall har även ungdomarna tagit med sig vänner som vi då har låtit delta. I slutändan är det totalt 37 ungdomar som i någon utsträckning deltagit i utbildningen. En demografisk genomgång av vilka som deltagit görs under rubriken "Deltagande ungdomar".

Språkledare

För att samtliga ungdomar ska kunna medverka på lika villkor och få ut maximalt av utbildningen oavsett nivå av svenskakunskaper så rekryterade vi språkledare som hjälper till att översätta till ungdomarnas modersmål.

Rollen som språkledare utvecklades inom ramen för MiM:s arvsfondsprojekt *TAKK för Språket* och avser en person som kan svenska tillräckligt bra för att översätta det som sägs på svenska till det aktuella modersmålet. Språkledaren kan lägga till ord eller meningar som hjälper deltagaren att förstå andemeningen i det som sägs. Språkledaren ska vara neutral och fungera som en bro mellan deltagaren och sammanhanget där deltagaren finns.

Vi etablerade kontakt med många potentiella språkledare genom våra nätverk och genom jobbannonser. Utifrån modersmålen hos de ungdomar som anmält sig till utbildningen anställde vi sedan två stycken daritalande språkledare, en somalisktalande och en arabisktalande. Vi har dock även etablerat kontakt med personer som kan översätta till tigrinja, kurdiska och engelska ifall det kommer att behövas i framtida utbildningsomgångar.

Samtliga fyra språkledare som anställdes har själva erfarenhet av att fly till Sverige, två av dem som ensamkommande. Två av språkledarna var kvinnor och två var män.

Inför varje utbildningsomgång genomför projektgruppen en utbildningsdag för alla nya språkledare. Då diskuteras bland annat den värdegrund och de arbetssätt som projektet utgår ifrån. MiM Kunskapscentrum lägger stor vikt vid lyhördhet och acceptans gentemot varandra och det är viktigt att varje språkledare som medverkar vid var och en av utbildningsträffarna är medvetna om detta. Språkledaren kommer därutöver att vara delaktig i de olika stegen i projektet och få all relevant information om projektets olika aktiviteter och delar.

Utformning av utbildningen

De beslut vi fattat om utbildningens utformning har skett i samråd med vår referensgrupp. Den innehåller, som sagt, såväl ensamkommande unga, som samhällsrepresentanter och personer som jobbar med liknande projekt/verksamheter.

Vi beslutade att dela upp utbildningen tematiskt och utforma en utbildningsträff per tema. De olika teman som valdes ut var:

- Svenska samhället, demokrati och mänskliga rättigheter
- Att leva tillsammans (jämlighet, jämställdhet och civilkurage)
- Utbildning
- Att arbeta i Sverige
- Föreningar och organisationer
- Politik

Eftersom det är viktigt att skapa en trygg stämning i gruppen så att ungdomarna är bekväma med att ställa frågor och diskutera så valde vi att även ha en inledande träff mestadels bestående av övningar för att lära känna varandra, samt en avslutande sammanfattande träff efter tematräffarna.

Vi beslutade även att göra studiebesök till en viktig del av utbildningen och valde ut olika platser att förlägga utbildningsträffarna på utifrån det tema som behandlas, till exempel att vara på en folkhögskola den träff då vi diskuterar utbildningsväsendet i Sverige. Alla platser var inte lika direkt kopplade till träffens tema, men samtliga platser valdes ut eftersom ungdomarna kan ha stor nytta av att veta att de finns, att lära sig att hitta dit och att få kontakter inom de verksamheterna.

Vi valde också att göra inbjudna samhällsrepresentanter, och diskussioner med dessa, till en central del av utbildningen. Detta gjorde vi av många olika anledningar. Dels för att även samhällsrepresentanterna är en av RÄTT FRAM:s målgrupper och dels för att en av de viktigaste tankarna bakom projektet är att skapa en neutral arena för dialog mellan ungdomarna och representanter för utbildningsväsendet, arbetsmarknaden, politiken och civilsamhället. Genom att bjuda in gäster vill vi alltså skapa möjligheter att ställa frågor och komma med förslag direkt till varandra. Ett annat syfte är att ungdomarna ska få kontakter inom alla dessa områden och därigenom bygga sina nätverk. En annan viktig poäng är också så klart att samhällsrepresentanterna ska få en inblick i ungdomarnas livssituation och deras tankar och idéer. Vi planerade också för hur vi på bästa sätt skulle kunna få till jämlik tvåvägskommunikation. Bland annat genom att låta de inbjudna gästerna delta under hela utbildningstillfällena på samma

villkor som ungdomarna och genom att låta diskussionerna ske i ring så att ingen är mer i centrum än någon annan. Målet är att ungdomarnas och samhällsrepresentanternas frågor ska driva diskussionen och att projektgruppen i liten utsträckning ska moderera samtalen. Vi valde också att ha en paus under varje träff för att bjuda på matigare fika och ge chans till mer informellt mingel.

Förutom öppna diskussioner valde vi att även använda oss av dramapedagogik/rollspel och fotografi som pedagogiska metoder eftersom ungdomarna har flera olika modersmål och olika nivå av svenskakunskaper. Till exempel anlidade vi *Vardagens Civilkurage* för att skapa ett rollspel för att låta ungdomarna agera i en situation där någon utsätts för rasism. Vi anlidade även *MER-projektet* för att spela upp en scen om hur det kan vara att som invandrare komma ut på sin första praktik-/arbetsplats, samt studenter från Akademi Valand för att hålla i övningar kring foto och berättande med bilder.

Vi valde att använda boken *Om Sverige* som utbildningsmaterial eftersom den är uppdelad tematiskt och innehåller bra diskussionsfrågor, men framförallt eftersom den går att läsa i sin helhet via nätet på tolv olika språk. Vi planerade att i slutet av varje träff dela ut läshänvisningar och diskussionsfrågor inför följande träff. Tanken har dock hela tiden varit att kärnan i utbildningen ska vara mötena och diskussionerna på utbildningsträffarna och att *Om Sverige* endast är ett komplement för de som har vilja och möjlighet att ta del av det. Tanken har inte varit att diskussionsfrågorna ur boken ska tas upp på utbildningsträffarna utan att de ska hjälpa ungdomarna att formulera sina egna tankar och frågor.

Vi förberedde pärmar att dela ut till ungdomarna med information om de olika utbildningsträffarna, inklusive beskrivning om hur de kan ta sig till de olika platserna. Utöver det så skapade vi även en Facebook-grupp för att lägga till ungdomarna så att de ska hållas uppdaterade och påminnas om de olika utbildningstillfällena. Valet av Facebook som kommunikationsmedel skedde i samråd med de ungdomar som ingick i referensgruppen. Vi beslutade att i Facebook-gruppen skapa event för alla utbildningstillfällen och bjuda in ungdomarna där, samt även skicka påminnelse-sms och meddelanden i Facebook-chatten inför varje utbildningstillfälle. Vi bestämde också en uppsamlingsplats för de ungdomar som vill ha hjälp att hitta till utbildningsträffarna.

Under följande rubrik, "Utbildningen Rätt Fram", beskrivs de olika träffarnas teman, platser och inbjudna gäster, samt hur vi har arbetat med att kontinuerligt dokumentera och utvärdera utbildningen.

Utbildningen Rätt Fram

Kontinuerlig dokumentation och utvärdering

Projektet har dokumenterats och utvärderats kontinuerligt. Dels genom att både projektgruppen och ungdomarna har fotograferat mycket under träffarna och dels genom att alla som deltagit fått fylla i en skriftlig utvärdering efter varje utbildningstillfälle.

Utvärderingarna har utformats i tre olika versioner. En som riktar sig till ungdomarna, en till språkledarna och en till de inbjudna gästerna. Vi försökte förklara så tydligt som möjligt för ungdomarna vad som är syftet med utvärderingarna; att fånga upp deras tankar och idéer för att göra utbildningen ännu bättre och ännu mer demokratisk. De informerades också om att de själva kunde välja om de ville vara anonyma eller skriva sina namn. Många har valt att skriva sina namn och vi har då haft möjlighet att följa upp kommentarer och låta ungdomarna utveckla sina tankar muntligt. Vid behov med hjälp av språkledare.

Blanketterna för utvärdering har inte översatts till ungdomarnas modersmål utan har endast funnits på svenska. Däremot har det funnits språkledare på plats för att hjälpa ungdomarna om de inte har förstått. Det verkar dock ha funnits vissa språkliga barriärer och ibland har missförstånd uppstått. Framförallt har många svar varit väldigt kortfattade och ganska ospecifika. Vi har därför diskuterat att eventuellt låta ungdomarna fylla i utvärderingarna på sitt modersmål nästa utbildningsomgång.

Vi har ansträngt oss för att skapa ett klimat där ungdomarna är bekväma att kritisera oss och uppmuntrat dem till att skriva om det var någonting de tyckte var mindre bra eller som kan bli bättre. Vi har dock upplevt att ungdomarna på grund av artighet och tacksamhet ogärna har skrivit något negativt och ibland att de har skrivit det de tror att vi vill höra. De gånger de har kommit med konstruktiv kritik har vi tagit till oss och visat att vi uppskattar det.

Över lag har dock utvärderingsarbetet fungerat bra och vi har fått en bild av vilka moment som har fungerat bäst och varit mest uppskattade. Vi har också fått konstruktiva förslag, från både ungdomar, språkledare och samhällsrepresentanter, som vi har implementerat.

Nedan följer beskrivningar av de olika utbildningstillfällena, inklusive ungdomarnas, språkledarnas och de inbjudna gästernas åsikter om träffarna.

Under rubriken "Resultat och lärdomar" sammanfattas all feedback och vad vi fått för lärdomar inför framtiden utifrån den.

Utbildningstillfällena

Träff 1 - Introduktion

Tid: Torsdagen den 23:e februari, 16:30-19:30

Plats: MiM Kunskapscentrums aula, Lillatorpsgratan 10

Den första utbildningsträffen ägnade vi dels åt att presentera föreningen, projektet och utbildningen för ungdomarna och dels åt övningar för att lära känna varandra, med hjälp av foto och berättande. Presentationen gjordes med hjälp av PowerPoint och genom att pärmar med information om alla utbildningsträffar delades ut till ungdomarna. Att träffen hölls i MiM Kunskapscentrums egna lokaler var också en del i att presentera föreningen och vår verksamhet för ungdomarna. Övningarna om foto och berättande leddes av de inbjudna gästerna Min Jeong Ko och Elin Liljeblad, från Akademin Valand. Förutom övningarna för att lära känna varandra så hade vi även extra mycket tid för mingel denna första träff och bjöd också på extra festlig mat.

Av de ungdomar som erbjudits plats i utbildningen var det 18 stycken som dök upp på den första träffen. Många var dock sena. Några ungdomar hade hört av sig innan och meddelat att de ville delta i utbildningen, men inte hade möjlighet att delta vid just den första träffen.

Ungdomarna beskrev kvällen som "kul och spännande", "jätteintressant" och "jätterolig". En ungdom skrev "Det var underbaraste kväll". Många skrev att "Allt var bra idag". Vissa tyckte att det bästa var att få jobba med iPads och berätta med hjälp av bilder, men framförallt var det väldigt många som skrev att det bästa med kvällen var att lära känna nya människor och få "många nya kompisar". Många uppskattade också att få prata svenska och lära sig nya ord. Trots att kvällen mestadels handlade om att presentera själva kursen och om att lära känna varandra så var det flera ungdomar som uppgav att de lärt sig nya saker om det svenska samhället. Alla som fyllde i

utvärderingarna verkade mycket nöjda. Flera ungdomar kom dock med den konstruktiva kritiken att vi borde servera kaffe, te och läsk.

Språkledarnas helhetsintryck av utbildningstillfället var att det var "Kanonbra" och "roligt att träffa ungdomarna". En av språkledarna uppgav att även hen lärde sig mycket under kvällen. Själva arbetet som språkledare upplevde de som "fantastiskt kul" och "Jättebra". En av dem skrev också att "Det känns så bra i hjärtat att hjälpa flyktingar". Det som de tyckte var särskilt bra med kvällen var att vi hade aktiviteter för att lära känna varandra, "Att ungdomarna är respektfulla och trevliga", samt "Att prata med ungdomarna". Även en av språkledarna tyckte att vi borde serverat läsk och kaffe, och en av dem tyckte att vi borde filmat träffen.

Gästerna tyckte att kvällen var "Väldigt bra" och att det var "Positiv och glad stämning!". En av dem saknade dock kaffe.

Träff 2 - Svenska samhället, demokrati och mänskliga rättigheter

Tid: Torsdagen den 2:a mars, 16:30-19:30

Plats: Fritidsgården Mixgårdens lokaler, Hammarkulletorget 63

Det andra träffen var den första som var uppbyggd utifrån ett tema, nämligen "Svenska samhället, demokrati och mänskliga rättigheter". De inbjudna samhällsrepresentanterna var Talieh Ashjari, som jobbar som mångfaldsdirektör på Länsstyrelsen Västra Götalands län, och Ulf Boström, som jobbar som integrationspolis i Göteborg. Tanken var att diskutera brett kring de stora, abstrakta frågorna om hur svenska samhället fungerar. Mycket tätt inpå träffen blev dock Talieh Ashjari tvungen att lämna återbud. Eftersom integrationspolisen Ulf Boström då var den enda gästen blev träffens fokus lite mer på lagar och rättssystem, men även grunderna i en demokratisk välfärdsstat diskuterades. Lokalerna vi var i tillhör Mixgården, som är en kommunal fritidsgård i Hammarkullen, och träffen inleddes med att Mixgårdens personal presenterade sin verksamhet. Efter att ungdomarna, gästen och personalgruppen presenterat sig för varandra delades ungdomarna in i mindre grupper och fick diskutera och formulera

frågor att ställa till kvällens gäst. Därefter följde samtal mellan ungdomarna och integrationspolisen Ulf Boström resten av kvällen. De som ville fick hjälp av språkledarna att ställa sina frågor/framföra sina åsikter. Ämnen som ungdomarna och polisen tog upp var bland annat:

- Vilka rättigheter och skyldigheter en har i en demokratisk välfärdsstat. Varför vi betalar skatt.
- Situationen för ensamkommande i Göteborg och Sverige. Risken att dras in i kriminalitet. Hur mycket ansvar som ligger på samhället respektive individen.
- Medias roll i samhället och debatten kring att ange ursprung när personer med invandrarbakgrund begår eller misstänks för brott.
- Hur hårda straff en bör ha för olika brott och om det är rätt att utvisa personer som begår brott.
- På vilket sätt en har rätt att försvara sig om en utsätts för hot och våld. Vad en bör göra om en utsätts för brott.
- Vilken roll polisen har i samhället. Hur många poliser det finns i Göteborg/Sverige. Vilka olika slags poliser det finns. Vad som krävs för att bli polis.

Trots att utbildningstillfället arrangerades en bit ut från centrum, på en plats många kunde ha svårt att hitta till, så deltog även denna gång 18 stycken ungdomar. Ungdomarna hade erbjudits att möta upp personal från RÄTT FRAM inne i stan och åka tillsammans med dem för att få hjälp att hitta. Vissa utnyttjade erbjudandet, men många tog sig dit på egen hand. En ungdom uppgav att hen tagit sig till Hammarkullen, men inte lyckats hitta Mixgården. Eftersom hen inte hade någon ström i sin telefon hade hen gett upp och åkt hem.

Utifrån utvärderingarna så verkar ungdomarna ha uppskattat mycket att de gavs så mycket tid åt att få ställa sina frågor och att diskutera med integrationspolisen. De skrev bland annat att "det var bra för att vi hade en bra gäst och vi diskuterade jättebra", en annan ungdom skrev att hen var glad att de "kunde fråga en polis olika (dumma och viktiga) frågor och kunde prata öppet med honom". Ytterligare en ungdom skrev att "det var roligt att vi fick chans att prata om samhället och om ungdomsproblem". Ungdomarna upplevde det som väldigt positivt att "polisen var snäll och trevlig och svarade på folks frågor". En ungdom önskade att de skulle haft ännu mer tid att diskutera med polisen. Detta alltså trots att polisen var kvällens enda gäst och att en stor majoritet av kvällen ägnades åt samtal med honom utifrån ungdomarnas frågor. Ungdomarna uppgav också att de lärt sig mycket, bland annat: "om demokrati", "många saker om Sveriges lagar", "hur polisen fungerar i Sverige", "vad en behöver för att kunna bli polis" och på vilket sätt en har rätt att försvara sig i en hotfull eller våldsam situation, samt vad en ska göra om en utsätts för ett brott. De uppgav även att de lärt sig "många nya ord". Förutom nya kunskaper skrev även en ungdom att hen under kvällen fått förhoppning om att lyckas bli polis i framtiden trots att hen upplevt att ingen tidigare trott på denna dröm.

Även om ungdomarna var mycket positiva till kvällens samtal så var det fyra stycken som upplevde att afghaner pekats ut på ett negativt sätt under samtalet. Detta var något som vi tog på största allvar och följde upp muntligen med de som fyllt i sina namn i utvärderingarna för att förstå exakt vad de syftade på och hur de upplevt situationen. Ungdomarna var då tydliga med att de uppskattat samtalet, men att de upplevt att vissa

pratad om "afghaner" när de istället borde ha pratat mer allmänt om flyktingar eller ensamkommande, utan att blanda in nationalitet.

Språkledarna tyckte att det var bra att "ungdomarna kunde ställa de frågor de ville ha svar på" och att "polisen informerade om vilka rättigheter ungdomarna har". En språkledare upplevde kvällen som "rolig och nyttig, samtidigt" och tyckte också att integrationspolisen Ulf Boström var en mycket bra gäst. En språkledare tyckte att det var synd att vi inte hade någon övning/aktivitet den här gången.

Ulf Boström själv tyckte att RÄTT FRAM gör ett "viktigt arbete för ungdomarna" och att det var "inspirerande och trevligt att möta dem", men tyckte samtidigt att det var synd att Talieh Ashjari från Länsstyrelsen blev tvungen att lämna återbud.

Träff 3 - Att leva tillsammans

Tid: Torsdagen den 9:e mars, 16:30-19:30

Plats: Världskulturmuseet, Södra Vägen 54

Det tredje utbildningstillfället behandlade temat "Att leva tillsammans". Med det syftar vi på olika principer om likabehandling trots olikheter, som jämlikhet och jämställdhet, men även på hur en som individ kan stå upp för dessa principer genom civilkurage. Träffen hölls på Världskulturmuseet, en plats som symboliserar möten och utbyte mellan kulturer. Förutom museets egna personal, Stina Östberg och EvaTua Ekström, deltog även Fawzia Nasimi, som är integrationspedagog och boendeföreståndare i Kungälv kommun, och ungdomsorganisationen Vardagens Civilkurage som representerades av Sara Rajabi och IdaLisa Wiik. Efter att personalen från museet presenterat platsen och deras verksamhet delades ungdomarna in i två grupper eftersom kvällens moment passade bättre i mindre grupper. Därefter bestod kvällen av att ungdomarna i halvgrupp genomgick tre olika moment.

Ett av momenten var en workshop ledd av Vardagens civilkurage. Den gick ut på att genom rollspel pröva att agera i en situation där någon annan utsätts för rasism i kollektivtrafiken. Förutom att spela den som ingriper så fick ungdomarna även prova att spela både den som blir utsatt och den som utövar rasism. Ledarna Sara Rajabi och IdaLisa Wiik lärde ut olika tekniker en kan använda för att underlätta/lösa situationen

för den utsatte. De uppmärksammade också dem olika tekniker som ungdomarna på eget initiativ använde sig av, samt ledde samtal med ungdomarna där de fick analysera situationerna och dem olika teknikerna som användes.

Ett annat moment var att samtala med Fawzia Nasimi kring jämlikhet, jämställdhet och olika kulturella skillnader relaterat till dessa ämnen. Hon samtalade med ungdomarna om själva begreppens innebörd, men även utifrån exempel på olika situationer.

Ungdomarna delade med sig av tankar de haft när de först kom till Sverige och om skillnader mellan normer i deras ursprungsländer och normerna här.

Ytterligare ett moment var en dialogvisning av utställningen Korsvägar ledd av pedagogen EvaTua Ekström. Korsvägar är en utställning som handlar om att "vår samtid är ett myller av mänskliga erfarenheter som inte alltid förstås bäst genom att sorteras geografiskt och nationellt", om "globala kontakter över gränser", om "knutpunkter och kontaktzoner", om hur klimat och migration hänger ihop och om hur våra vardagshandlingar här kan påverka människor i andra delar av världen. Ungdomarna var mycket engagerade i samtalen kring utställningen, särskilt kring de delar som handlade om migration och att fly över medelhavet. Många av ungdomarna har upplevt detta själva och blev berörda. En av ungdomarna berättade att hen själv haft en sådan FN-ryggsäck som var en del av utställningen.

Vid träffen deltog även denna gång 18 ungdomar. Eftersom många likt tidigare träffar var sena föreslog Sara Rajabi från Vardagens Civilkurage att vi skulle införa drop-in-fika i början av träffarna. Detta tog vi till oss och införde från och med följande träff.

I utvärderingarna skrev ungdomarna att träffen var "spännande", "rolig", "fantastisk" och "mycket bra". Många skrev också att de lärt sig mycket. De skrev uppskattande om samtalen, men framförallt framhävde de workshoppen i civilkurage. De skrev bland annat att "dramaövningarna var mycket bra" och uppskattade att ha fått lära sig om "tekniker för att hantera konflikter", om "hur man kan hjälpa varandra på olika sätt" och om "hur vi kan agera när vi råkar ut för rasism". Många ungdomar blev också medlemmar i Vardagens civilkurage och har gått på fler av deras workshops. Om samtalet med Fawzia Nasimi skrev de att de lärt sig att "jämställdhet är mycket bra", att "män och kvinnor har lika mycket värde och samma rättigheter", att "man måste respektera homosexuella" och att "man måste acceptera vad andra tycker". Ungdomar uppgav också att de under kvällen lärt sig "många rättigheter och regler om Sverige" och om "hur man kan ta sig in i samhället", samt "lärt känna nya personer".

Även språkledarna upplevde kvällen som "mycket spännande". En språkledare skrev "Idag fick ungdomarna jättebra information. Det har varit en intressant och lärorik dag för ungdomarna". En annan skrev att "det var jättebra att öva på hur man kan bemöta rasister" och att "det var så spännande att vi diskuterade om rättigheter, jämlikhet och jämställdhet". Det som de tyckte var det bästa med kvällen var just att ungdomarna fick lära sig "tekniker om hur man kan bemöta rasism". En språkledare uppgav att vissa ungdomar tyckt att det i samtalet om jämställdhet och jämlikhet blivit för stort fokus på jämförelser mellan Afghanistan och Sverige.

De inbjudna samhällsrepresentanterna upplevde utbildningstillfället som "positivt, energifyllt" och "intressant, tillåtande, tryggt". De skrev också att det var "bra organiserat och flexibelt", att "det var något lugnt och generöst över det hela (utan att bli flummigt)" och att de uppskattade "variationen och hur svåra ämnen och frågor lyftes

med seriositet och känslighet". De upplevde deltagarna som ett "härligt gäng" med "god stämning" där "alla verkar öppna för utbildning" och det fanns "nyfikenhet i gruppen och tillåtande atmosfär". Själva projektet beskrev de som ett "viktigt projekt", som är "bra och nödvändigt" och "givande för deltagarna". Samhällsrepresentanterna betonade också värdet för dem själva att ha fått chansen att träffa målgruppen. De skrev att utifrån deras yrkesroller är deltagarna en "spännande målgrupp och en intressant utmaning" och att mötet med dem var "våldigt viktigt" och "mycket användbart". De uppskattade att ungdomarna var i "blandade åldrar" och att de var "aktiva i samtalen". De skrev bland annat "Det var lärorikt och intressant att höra ungdomarnas reflektioner med Fawzia och i rollspelet. Och även i visning." och att "jag ser värdet av respekt och tid för att nå en värdefull dialog". Något som nästan samtliga samhällsrepresentanter var överens om var dock att det fanns lite för lite tid, särskilt då många ungdomar var sena. Men som tidigare nämnts kom också en av dem med ett konstruktivt förslag för att hantera sena ankomster som vi tog till oss av.

Träff 4 - Att arbeta i Sverige

Tid: Torsdagen den 16:e mars, 16:30-19:30

Plats: MiM:s aula, Lillatorpsgratan 10

Den fjärde utbildningsträffen behandlade temat "Att arbeta i Sverige". De inbjudna samhällsrepresentanterna var dels Engella Ameri, som är arbetsmarknadshandläggare i Halmstads kommun, och dels MER-projektet, representerat av Annika Andersson, Julija Kulina, Francisco Chavez och Jorunn Hatrick. MER-projektet drivs av MiM Kunskapscentrum och är ett samarbete med ytterligare fem intresseorganisationer som arbetar mot diskriminering; HSO, Fryshuset, RFSL, Kvinnofolkhögskolan och Attention. Projektet går ut på att genom drama och samtal sprida kunskaper och arbetsmetoder för att främja inkludering.

Utbildningstillfället inleddes med att MER-projektet först ledde några dramaövningar och sedan spelade upp en scen om hur det kan vara att som invandrare komma ut på sin första praktik-/arbetsplats. Scenen följdes av att ungdomarna fick samtala kring situationen, hur de olika personerna agerat och hur en kan hanterat en sådan situation.

Därefter ledde Engella Ameri ett samtal utifrån en PowerPoint om hur arbetsmarknaden fungerar i Sverige och hur en kan hitta och söka jobb. Hon ställde allting i relation till dels kulturella skillnader och dels ett individperspektiv.

Vid detta utbildningstillfälle deltog 15 ungdomar. Vissa var sena, men vi hade för första gången drop-in-fika och förseningarna påverkade därför inte planeringen.

I utvärderingarna skrev ungdomarna att träffen var "intressant", "spännande" och "rolig". De skrev bland annat att "teatern och presentationen var jättebra!", "det var spännande att vi hade gäster och att de spelade teater" och att "det var verkligen jättebra idag". Ungdomarna uppgav att de lärt sig "mycket om hur man kan hitta jobb i Sverige och vad som är viktigt att ha när man söker ett jobb", "hur det är när man går ut på sin första praktik" och "hur man ska skriva en CV", men även att "jag har lärt mig om hur man kan vara i samhället när man är ny i ett land". Ungdomar uppgav både att de vill lära sig mer om jobsökande och om teater. En ungdom skrev att det var dåligt att så många var sena.

Språkledarna tyckte att träffen var "rolig och intressant" och att den innehöll "mycket bra information om arbetsmarknad". Det de tyckte var allra bäst var teatern och att ungdomarna är så delaktiga. Även en av språkledarna uttryckte att det är tråkigt att många ungdomar är sena.

De inbjudna samhällsrepresentanterna skrev i sina utvärderingar att träffen var "en fantastiskt bra dag", som var "berörande, viktig och en bra mix" och innehöll "mycket information, som ger bra kunskap". En av dem framhävde särskilt teatern som "fantastiskt bra" och tyckte att den var ett "mycket lärorikt och praktiskt sätt att få en upplevelse av en arbetsplats". En annan framhävde Engella Ameris samtal som "bra och intressant" och tyckte att det innehöll bra frågeställningar. De berömde "upplägget", "planeringen" och "bemötandet" från de ansvariga i RÄTT FRAM.

Samhällsrepresentanterna framhävde även att mötet med ungdomarna är "mycket användbart" för dem i deras yrkesutövande, att få höra "deras röster". De var också imponerade av "attityden i gruppen".

Träff 5 - Föreningar och organisationer

Tid: Torsdagen den 23:e mars, 16:30-19:30

Plats: Fryshuset, Nedre Kaserngården 5

Det femte utbildningstillfället handlade om "Föreningar och organisationer" och hur en genom dem kan vara med och påverka samhället. Träffen hölls i Fryshusets lokaler som är en knutpunkt för många olika verksamheter som riktar sig till ungdomar. Kvällen bestod av en presentation av Fryshuset av Noomi Gustafsson, en föreläsning med föreningsexperten Harald Holst och därefter ett mingeltorg där ungdomarna fick chans att prata med många olika inbjudna föreningar och organisationer.

Harald Holsts föreläsning innehöll information om Sveriges långa föreningstradition, om civilsamhällets roll i en demokrati, om vad en förening är och fyller för funktion, samt om hur en startar och driver en förening.

Efter Harald Holsts föreläsning fick alla föreningar/organisationer presentera sig kort och därefter följde fika och mingel. På mingeltorget fanns representanter från Fryshuset, Röda korsets ungdomsförbund, KulturUngdom, Svenska Afghanistankommittén, Tamam, Flyktinghjälp, Vardagens Civilkurage, SOS Barnbyar, samt MiM Kunskapscentrum. De hade även med sig informationsmaterial om sina respektive verksamheter. Ungdomarna var mycket aktiva och engagerade på mingeltorget och många av dem blev också medlemmar i olika föreningar.

Vid träffen deltog 17 ungdomar, men många av de som inte åkt dit tillsammans med RÄTT FRAM:s personal hade svårt att hitta och blev därför sena.

Ungdomarna skrev i utvärderingarna att utbildningstillfället var "roligt", "intressant", "nyttigt" och "spännande". De tyckte att det var bra att få lära sig om "olika föreningar och organisationer som finns i Göteborg" och var glada att så många fanns på plats och presenterade sina verksamheter. Ungdomarna uppgav att de har lärt sig om "hur samhället fungerar", "information om olika föreningar i Sverige", samt "att det finns olika organisationer/föreningar som VILL hjälpa oss att integrera i Sverige". En ungdom skriver att hen lärt sig "att ensam inte är stark!". Något som vissa ungdomar tyckte var mindre bra var att platsen var svår att hitta till. En annan tyckte att föreläsningen gick för fort och att hen därför hade svårt att hänga med. Det var också en ungdom som tyckte det var synd att vi "inte haft någon diskussion" i samband med föreläsningen.

Språkledarna skrev att kvällen var "lärorik och spännande" och att "det var trevligt och intressant att få träffa flera olika föreningar". Det var också det som de tyckte var det bästa med kvällen, att "många föreningar var på plats" och att en fick chans "att lära känna olika människor från olika föreningar". Språkledarna tyckte dock att "föreläsningen gick väldigt fort" och att det inte fanns utrymme "att förklara eller ställa frågor". De skrev att det är viktigt att de som deltar i projektet "ska ställa frågor till ungdomarna så att det inte blir långtråkigt för dem" och att de "ska lyssna på ungdomarna".

Samhällsrepresentanternas intryck av kvällen var "väldigt positivt", att det var "synnerligen lyckat!", "mycket välorganiserat och varm stämning". De tyckte att det var "roligt att träffa olika organisationer/föreningar och ungdomar" och att vi "borde ha fler liknande aktiviteter". Just att få träffa målgruppen var det som de flesta tyckte var det bästa med kvällen. De skrev bland annat att det var "mycket användbart att få chans att komma i kontakt med denna målgrupp", att det är "väldigt viktigt för förankring i verkligheten" och att det är "jättebra att ha såna aktiviteter där olika organisationer får chans att träffa ungdomar". Föreningarna var också glada att de lyckats värva nya medlemmar. Många uppskattade alltså mingeltorget mycket, men några framhävde även föreläsningen. En av samhällsrepresentanterna föreslog att vi kan börja träffarna senare eftersom så många ungdomar är sena.

Träff 6 - Utbildning

Tid: Torsdagen den 30:e mars, 16:30-19:30

Plats: Göteborgs Folkhögskola, Örlogsvägen 22

Det sjätte utbildningstillfället behandlade temat "Utbildning" och arrangerades på Göteborgs Folkhögskola. De inbjudna samhällsrepresentanterna var Mari-Carmen Alcantara Velazquez, som är studie- och yrkesvägledare på Arbetsförmedlingen och Eva Lindgren, som är studierektor för Göteborgs Folkhögskola. Röda korsets läxhjälpverksamhet deltog även vid träffen och presenterade sig för ungdomarna.

Träffen inleddes med att ungdomarna delades upp två och två och fick intervjua varandra på temat framtidsdrömmar. Efter det berättade studierektor Eva Lindgren om utbildningssystemet i Sverige och svarade på ungdomarnas frågor. De samtalade bland annat om skillnader och likheter mellan gymnasium, komvux, SFI, folkhögskola och

högskola/universitet och om hur en kan individanpassa utbildning. Efter fikapausen tog Mari-Carmen Alcantara Velazquez vid. Hon samtalade med ungdomarna utifrån sin roll som studie- och yrkesvägledare på Arbetsförmedlingen. Hon frågade ungdomarna om deras framtidsdrömmar, hjälpte dem att reflektera över olika vägar att nå dit och förankrade samtidigt samtalet i uppskattningar om vilka som kommer vara framtida bristyrken.

Vid detta utbildningstillfälle deltog endast sju ungdomar. Betydligt färre än alla träffar före och efter. En anledning till att det var så få deltagande ungdomar kan vara att platsen, som var den mest ocentrala under utbildningen, är både krånglig att ta sig till med kollektivtrafik och svår att hitta till. Ytterligare anledningar kan vara att det just den dagen var problem i kollektivtrafiken, med inställda spårvagnar som resultat, och att det dessutom regnade väldigt mycket. Några ungdomar hörde av sig om att de försökt ta sig till träffen, men gett upp och åkt hem, och några andra hade hört av sig redan i förväg om att de inte hade möjlighet att delta just den här gången.

I utvärderingarna skrev ungdomarna att träffen var "jättebra" och "jättespännande". Det som de tyckte var bäst var "att vi fick information om utbildning", "om folkhögskolors för- och nackdelar", "att jag fick vet hur jag ska komma till mitt mål" och "att jag bestämde mig vad jag ska jobba med i framtiden". En ungdom skrev "idag var första gången jag fått så här mycket information om utbildning". Ungdomarna uppgav att de lärt sig "vad högskola, SFI och Komvux är", "att om man inte kan klara sig i gymnasium kan man börja på en folkhögskola", samt "om olika yrken och hur de går till". Det som ungdomarna tyckte var mindre bra var att platsen var så svår att hitta och "vädret". En ungdom hade redan börjat oroa sig över att utbildningen snart var slut. Hen skrev "Tack för er och jag är ledsen för att tiden går så fort".

Språkledarna tyckte att "det var intressant att få veta om olika utbildningar och yrken" och att "prata om framtiden".

De inbjudna samhällsrepresentanterna skrev att utbildningstillfället var "välorganiserat" och hade "trevlig stämning". Det som de tyckte var allra bäst var att "ungdomarna var alerta" och "ledarna engagerade". De tyckte också att mötet med ungdomarna är användbart för dem i deras yrkesroller. De skrev bland annat att det är "viktigt att nå ut och informera om vår skolform" och att det "alltid är nyttigt för mig att träffa människor ...informera och ta del av deras erfarenhet".

Träff 7 - Politik

Tid: Torsdagen den 6:e april, 16:30-19:30

Plats: Frilagret, Heurlins Plats 1

Det sjunde utbildningstillfället behandlade temat "Politik" och hölls på Frilagret, ett kulturhus för ung kultur i Göteborg. Förutom en kort presentation av Sümeyya Gencoglu och Sebastian Arrosamena om Frilagrets verksamhet bestod kvällen helt och hållet av ett samtal mellan ungdomarna och inbjudna politiker. Två av de riksdagsledamöter som representerar Göteborgs valkrets deltog. Dessa var Rickard Nordin som är klimat - och energipolitisk talesperson för Centerpartiet och Cecilia Magnusson från Moderaterna, som bland annat är ledamot i Kulturutskottet. Även en av Göteborgs lokalpolitiker fanns på plats, nämligen det Socialdemokratiska kommunalrådet Mariya Voyvodova som har ansvar för mänskliga rättigheter, kultur och ungdomsfrågor i Göteborg. Dessutom deltog Viktor Stenlöf från Socialdemokraternas ungdomsförbund. Utöver det var fler politiker var inbjudna, men dessa hade inte möjlighet att delta.

Både ungdomarna och politikerna hade ombetts att fundera på frågor i förväg och efter en presentationsrunda lämnades ordet helt fritt. De ämnen som diskuterades mest var migrationspolitik och situationen för ensamkommande i Sverige, om hur det är att leva i ovisshet och om svårigheter att hitta bostad och arbete.

Vid utbildningstillfället deltog 13 ungdomar och ytterligare några som inte hade möjlighet att delta hade skickat med frågor genom sina vänner.

Ungdomarna var glada att få träffa politiker och ställa sina frågor direkt till dem. I utvärderingarna skrev de bland annat "det var jättekul att politikerna kom hit och hade samtal med alla", "det var bra att vi träffade politiker och frågade våra frågor", "det var jättebra. Vi fick många svar på våra frågor". En ungdom var också glad att hen "fick veta att vi kan vara med i ungdomsförbund här i Göteborg och ändra samhället".

Ungdomarna uppgav att de lärt sig "om partier" och om "hur man ska göra för att gå med i ett parti". De upplevde även att de lärt sig mer om hur politiker är och hur de tänker. Bland annat om "hur politikerna tänker och har idéer om alla som kommer från

andra länder" och att "alla politiker inte är samma. Inte alla går ut och pratar om något utan att göra det. De "ljuger" inte så som de andra, typ att de säger nåt och gör tvärtom." Några ungdomar skrev också att de lärt sig nya svenska ord under kvällen.

En ungdom påpekade att vissa kan tycka att det är "jobbigt att prata i en stor ring. Några vågar inte prata så". En annan ungdom kritiserade att en av politikerna hade bjudits in, men utan att förklara varför hen tyckte att det var fel eller dåligt. Ytterligare en ungdom konstaterade efter kvällens samtal att "det är inte alla som når fram till sina drömmar". En annan kommentar var att "många frågade om Migrationsverket och de fick inte svaret på frågan. Jag tycker att det är bra att på höstterminen kommer en eller två representanter från det här myndighet – Migrationsverket"

Språkledarna skrev att träffen var "otrolig" och "jätteintressant". Det som de tyckte var allra bäst var "att de fick träffa politiker. Att ungdomarna fick tala direkt till dem och säga hur de känner", "att få stor chans att ställa frågor och lära känna några av politikerna från en annan sida som inte syns" och "att alla frågade sin fråga och fick sina svar". Om hur det var att arbeta som språkledare under kvällen skrev de "kanonbra" och att "jag känner mig jättestolt att hjälpa ungdomar som språkledare".

De inbjudna samhällsrepresentanterna skrev att utbildningstillfället var "lärorikt", "känslofyllt" och "våldigt intressant". De tyckte att det bestod av "bra samtal" och ett "imponerande samtalsklimat". Det var också just "klimatet" och "upplägget" som de tyckte var det allra bästa med kvällen. Att "samtalen inte var styrda", utan att "det är deltagarna som för samtalet". En av dem skrev att det bästa med kvällen var de "ungas egna berättelser". En annan skrev "då de var mycket öppna delade de sin oro och uppfattningar på ett mycket bra sätt". De tyckte att den här sortens möten är mycket betydelsefullt för dem i deras yrkesroller. Bland annat skrev de att det "betyder oerhört mycket att träffas och få in intryck" och att det är "viktigt att höra ungdomarnas röster". Flera samhällsrepresentanter påpekade att det var "mycket fokus på migrationsfrågor". De skrev bland annat "kanske kan vara bra med annat också" och "kanske hade varit bättre att bjuda in politiker med migrationsfokus eftersom de frågorna dominerade". En annan tyckte att det hade varit bra om även Migrationsverket och Arbetsförmedlingen varit med. Här är värt att påpeka att det var deltagarna själva som styrde innehållet i samtalet och att vi i RÄTT FRAM såg ett värde i att moderera så lite som möjligt. En annan samhällsrepresentant påpekade att det var "få kvinnor, men de som var med var super". Om projektet RÄTT FRAM som helhet skrev de "våldigt viktig verksamhet" och "Keep up the good work".

Träff 8 - Avslutning och uppstart för ungdomsgruppen

Tid: Torsdagen den 20:e april, 16:30-19:30

Plats: MiM:s aula, Lillatorpsgratan 10

Den åttonde och sista träffen var en avslutningsfest för utbildningen, men samtidigt en uppstartsträff för ungdomsgruppen Din Rätt. Träffen arrangerades, precis som den första, i MiM Kunskapscentrums egna lokaler. Inbjudna var förutom ungdomarna även MiM Kunskapscentrums styrelse, RÅTT FRAM:s referensgrupp, ungdomsambassadörerna, samt alla samhällsrepresentanter som medverkat i utbildningen. Närvarade gjorde också Albin Sheqiri, från IFK Uddevalla, för att informera om de fotbollsträningar vi skulle arrangera under sommaren, en gång i veckan. På träffen deltog 19 ungdomar.

Under kvällen blickade vi bakåt för att sammanfatta utbildningen, men även framåt genom att informera om den kommande ungdomsgruppen Din Rätt.

Ungdomarna skrev att det var "en fantastisk kväll", som var "intressant" och "rolig" och att "det var bra att alla var här och hade en bra avslutning". De var också glada att ha fått filma och prata svenska.

Ungdomarna uppgav att de lärt sig "om ABF", om "att vi själva kan starta en förening", samt "nya ord" på svenska. Vissa kommenterade också kursen som helhet och skrev bland annat "jag har lärt mig mycket om nästan allt jag behövde. Om samhället, politik, skolan och alla andra saker" och "jag vill säga att RÅTT FRAM var bra för mig. Tack så mycket för all hjälp". En skrev att hen lärt sig om "hur politik fungerar och hur man ska komma in i samhället", en annan att "jag lärt mig att hur man kan studera". En ungdom skrev att hen lärt sig att "det är bra att vara tillsammans".

Många ungdomar tyckte att det var tråkigt att det var det sista utbildningstillfället. De skrev bland annat "det här var jättebra, men jag är ledsen för att den gång var sista vi träffas" och "tusen tack för er och hoppas att vi ses snart". En ungdom uppmanade oss att ha fler aktiviteter. En annan skrev "synd att vi slutar, men jag kommer alltid att vara med er. Jag släpper inte er! <3 Älskar er!".

Språkledarna skrev att träffen var "lärorik", "utvecklande" och "en kanonbra avslutning". En av dem skrev "det var jättebra att vi gick igenom hela projektet från början tills idag! Jag har själv lärt mig skitmycket under tiden". Om hur det var att jobba som språkledare under kvällen skrev de "superroligt", "som vanligt: grymt" och "det

känns mycket intressant och bra när jag hjälper någon med översättning". Det de tyckte var bäst med kvällen var "att festa, att ha roligt och att träffa alla och ha det kul" och "att vi pratar om positiva saker och alla lär sig under tiden". En av dem skrev att det var bra att vi tog en gruppbild att ha som minne.

Deltagande ungdomar

Totalt har 37 ungdomar deltagit vid något av utbildningstillfällena. De flesta av dem, 31 st eller 84%, var män och 6 st eller 16% var kvinnor. De deltagande ungdomarna bestod till största delen av 17- och 18-åringar och medelåldern låg på 17,6 år.

En majoritet av dem, 20 st eller 54%, bodde antingen i familjehem eller egen lägenhet. Utöver dem bodde de flesta på HVB-hem.

Ungdomarna hade sin bakgrund i minst åtta olika länder. En stor majoritet av dem var från Afghanistan, 23 st eller 62%. Tre av dem var från Syrien och två från Etiopien. Utöver dem har det även deltagit ungdomar från Eritrea, Somalia, Jemen, Iran och Rumänien (fyra ungdomar har ej uppgett ursprungsland).

Det överlägset vanligaste modersmålet var dari/persiska, 65%, följt av arabiska, 13,5%, och somaliska, 8%. Andra modersmål var pashto och rumänska. (De pashtotalande förstod dock även dari och den rumänsktalande hade goda svenskakunskaper. Därför behövde vi inte rekrytera språkleddare för pashto och rumänska). 62,5% av ungdomarna hade uppgett att de behövde tolkhjälp i någon utsträckning, men en majoritet av dessa att de endast behövde tolkhjälp ibland.

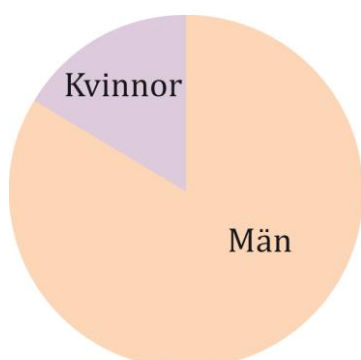
Av de 37 ungdomar som deltagit i utbildningen var det 18 st, eller 48,5%, som uppfyllde samtliga kriterier för vår primära målgrupp. Alltså som var ensamkommande, ca 17-21 år och som bodde i familjehem eller egen lägenhet (Av dem var fyra st 16-åringar). Utöver dem så var det 11 st. Eller 29,5%, som var ensamkommande, ca 17-21, men som bodde på HVB-hem vid utbildningens start. Under den tiden vi har haft kontakt med ungdomarna är det dock många som har tvingats flytta ut både från HVB-hem och från familjehem.

Om en ser på dem med bäst närvaro, som deltagit vid minst hälften av träffarna, så var medelåldern lite högre, 18 år, och andelen kvinnor betydligt större, 31%. Bland dem som haft bäst närvaro var det dessutom 54% som uppfyllde samtliga kriterier för den primära målgruppen.

Nedan följer grafik som visar demografiska uppgifter om ungdomarna.

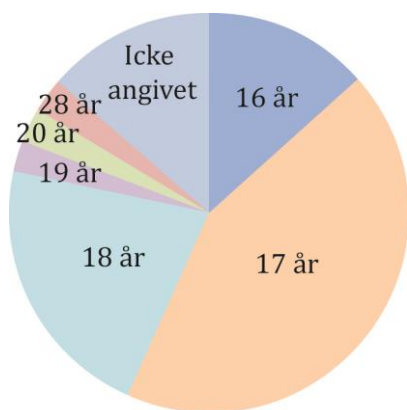
Kön

Kön	Antal	Andel
Män	31 st	84%
Kvinnor	6 st	16%

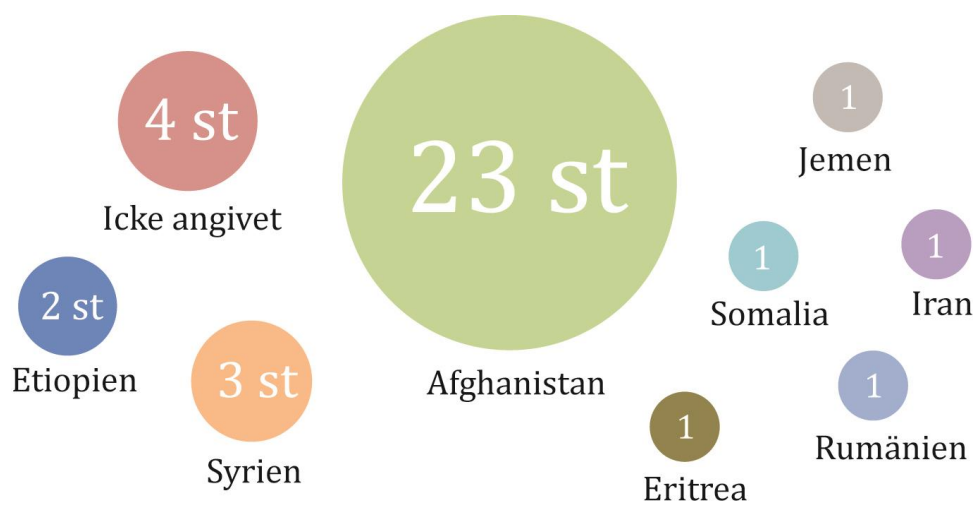
Ålder

Ålder	Antal	Andel
16 år	5 st	13,5%
17 år	16 st	43%
18 år	8 st	21,5%
19 år	1 st	2,5%
20 år	1 st	2,5%
21 år	0 st	0%
28 år	1 st	2,5%
Icke angivet	5 st	13,5%

Medelålder: 17,6 år

Ursprungsland

Ursprungsland	Antal	Andel
Afghanistan	23 st	62%
Icke angivet	4 st	11%
Syrien	3 st	8%
Etiopien	2 st	5,5%
Eritrea	1 st	2,5%
Somalia	1 st	2,5%
Jemen	1 st	2,5%
Iran	1 st	2,5%
Rumänien	1 st	2,5%

Modersmål

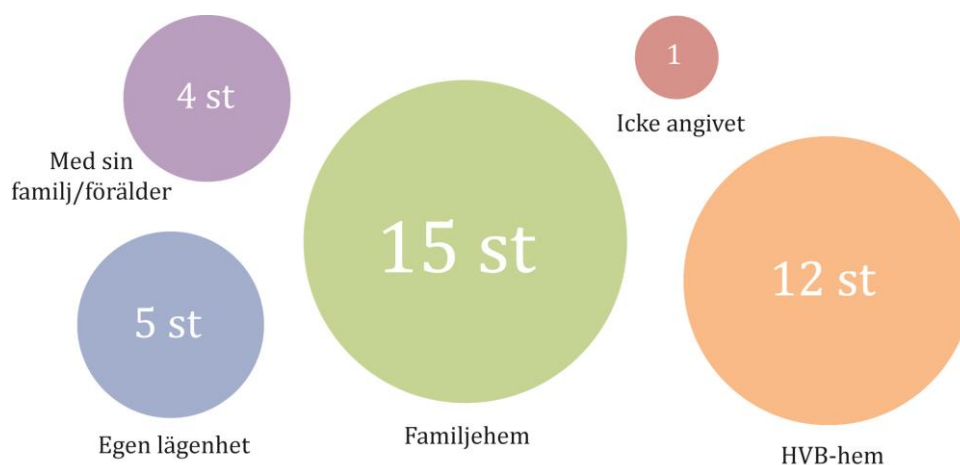

Modersmål	Antal	Andel
Dari/Persiska	24 st	65%
Arabiska	5 st	13,5%
Somaliska	3 st	8%
Pashto	2 st	5,5%
Icke angivet	2 st	5,5%
Rumänska	1 st	2,5%

Tolkbehov	Ja	Ibland	Nej	Icke angivet
Dari/persiska	7 st (29%)	9 st (37,5%)	7 st (29%)	2 st (8,5%)
Arabiska	1 st (25%)	1 st (25%)	1 st (25%)	1 st (25%)
Somaliska	0 st (0%)	2 st (66,5%)	1 st (33,5%)	0 st (0%)
Pashto	1 st (50%)	1 st (50%)	0 st (0%)	0 st (0%)
Icke angivet	0 st (0%)	1 st (50%)	1 st (50%)	0 st (0%)
Rumänska	0 st (0%)	0 st (0%)	1 st (100%)	0 st (0%)
Totalt	9 st (24,5%)	14 st (38%)	11 st (30%)	3 st (8%)

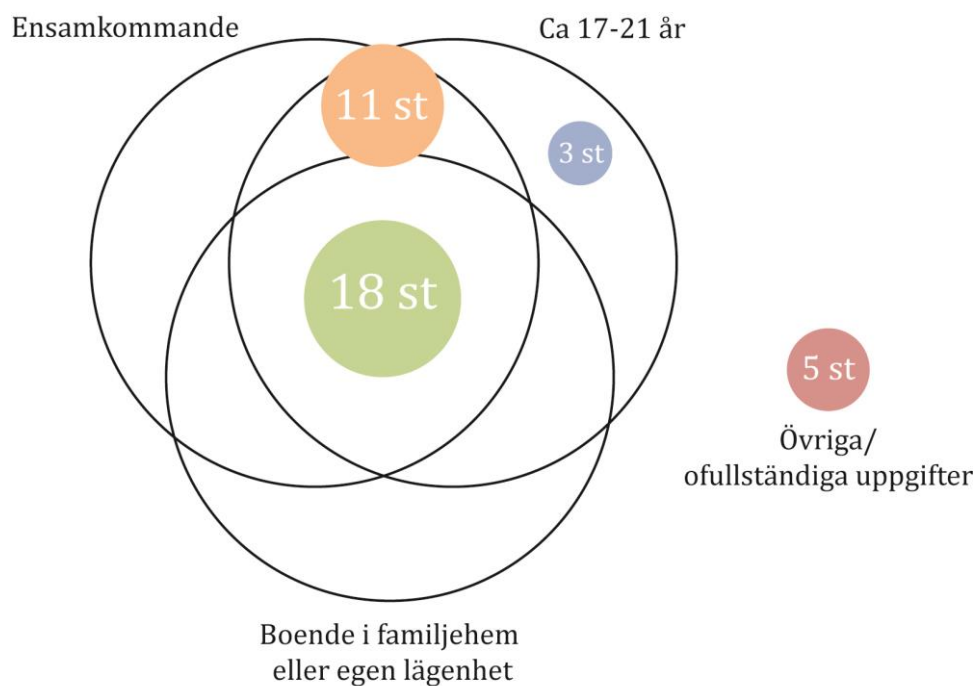

Boendesituation

Boendesituation	Antal	Andel
Familjehem	15 st	40,5%
Egen lägenhet	5 st	13,5%
HVB	12 st	32,5%
Med sin familj/förälder	4 st	11%
Icke angivet	1 st	2,5%

Hur väl vi prickat in vår primära målgrupp

Uppfyllande av kriterier	Antal	Andel
Samtliga	18 st	48,5%
Ensamkommande, ca 17-21 år, men boende på HVB	11 st	29,5%
Ca 17-21, men inte ensamkommande, utan boende med förälder/föräldrar	3 st	8%
Övriga/ ofullständiga uppgifter	5 st	13,5%

Extra aktiviteter

Som komplement till utbildningsträffarna har vi även arrangerat deltagande i andra aktiviteter som ungdomarna har kunnat följa med på om de vill. Till exempel:

- Nycirkusen "Influence" från Kambodja, på Stora Teatern, 5-10 ungdomar deltog
- Dansföreställningen "Paper Plane", på Stora Teatern, 5-10 ungdomar deltog
- Pjäsen "De andra", på Angereds Teater, 5-10 ungdomar deltog
- Besök på möte med Stadsdelsnämnden, 3 ungdomar utsågs att vara med och få chansen att ställa frågor till politikerna

Vi har även kontinuerligt kommunicerat med våra samarbetspartners och hållit utkik i våra nätverk efter ytterligare arrangemang och aktiviteter att tipsa ungdomarna om. Till exempel så har vi tipsat dem om olika jobbmässor och öppna aktiviteter inom kultur och idrott.

Även själva utbildningsträffarna har gjort att ungdomarna har fått kontakt med olika föreningar/verksamheter eller tips om olika aktiviteter. Till exempel har många ungdomar blivit medlemmar i *Vardagens Civilkurage* och deltagit i deras workshops. Några ungdomar har också nappat på lokalpolitikern Mariya Voyvodovas (S) erbjudande om att följa med henne under en arbetsdag för att se hur det är att jobba som politiker. Detta var något som hon erbjöd alla ungdomar i RÄTT FRAM under sitt deltagande i utbildningsträffen om politik.

Fotbollsträningar

Efter önskemål från ungdomarna har vi även arrangerat fotbollsträningar under sommaren. Vi lyckades få Albin Sheqiri, sportchef och tränare i IFK Uddevalla, att ställa upp och hålla en träning i veckan för ungdomarna i vårt nätverk och deras vänner. Träningarna skedde på Heden i centrala Göteborg. Vi har även inlett ett samarbete med föreningen Tamam där vi erbjuder våra ungdomar att delta på varandras träningar.

Ungdomsgruppen Din Rätt

Som sagt så är nästa steg i projektet efter utbildningen att stötta ungdomarna att engagera sig på egen hand genom ungdomsgruppen Din Rätt.

På den sista utbildningsträffen bestämdes ett datum då alla som var intresserade av att ingå i ungdomsgruppen skulle ses. På denna träff dök cirka tio personer upp. Dessa var några av de som deltagit flitigast under utbildningen, men även några nya ungdomar som var intresserade av att delta i utbildningen till hösten. Under träffen inleddes utformandet av ungdomsgruppen. Ungdomarna bestämde under vilka former och hur ofta de ska ses. Det beslutades att ses en gång i veckan, i första hand i MiM kunskapscentrums lokaler. De bestämde ingen fast veckodag att ses eftersom de är en så liten grupp att de kan bestämma dag från gång till gång utifrån vad som passar majoriteten bäst. Ungdomarna utsåg vissa roller inom gruppen, bland annat en ordförande, en sekreterare, samt en kassör för att hålla reda på den budget de tilldelats.

Ungdomarna har sedan träffats en gång i veckan med stöttning från projektgruppen och diskuterat fram idéer på vad de vill genomföra för olika projekt och vad de vill ha hjälp med av projektgruppen. Bland annat har det bett om hjälp av projektgruppen att utforma CV och personligt brev, samt hitta jobb att söka. Efter önskemål från flera i ungdomsgruppen att öva på simning så inledde vi även ett samarbete med arvsfondsprojektet Vattenvana som bedriver simskoleverksamhet..

Det största projektet som genomförts är dock att tre ungdomar åkt till Almedalsveckan i Visby för att intervjua politiker och andra makthavare. Detta föregicks av en foto- och filmkurs som förberedelse och är tänkt att mynna ut i både filmat material och en fotoutställning. Ungdomarna var på plats under sex dagar och intervjuade över tjugo

personer. Bland annat politiker från samtliga riksdagspartier och representanter för olika organisationer. Till exempel dåvarande migrationsministern Morgan Johansson, Kultur- och demokratiministern Alice Bah Kuhnke och Vänsterpartiets partiledare Jonas Sjöstedt. I samtliga intervjuer har ungdomarna frågat vad personen skulle ta med sig om hen var tvungen att fly från Sverige. De har försökt få dem att se flykt och migration ur flyktingars perspektiv och att inse att det första en tänker på att ta med sig kanske inte är ens pass. Förutom att genomföra intervjuer så har ungdomarna även minglat och deltagit i olika arrangemang. Till exempel Mångfaldsparaden, en manifestation för medmänsklighet och demokrati som arrangerades av RFSL Gotland. Ungdomarna deltog även i Opinion Live som direktsändes från Visby. Efter att ungdomarna kommit hem så har vi arrangerat en kurs i att redigera foto och film så att ungdomarna ska kunna utforma en fotoutställning utifrån allt material från Almedalen. Fotoutställningen är sedan tänkt att turnera och är redan inbokad på flera platser.

Tanken är att foto och film ska vara en långsiktig del av RÄTT FRAM. Dels som ett pedagogiskt verktyg eftersom deltagarna har många olika modersmål och varierande svenskakunskaper och dels för att hjälpa ungdomarna att berätta sina berättelser och göra sina röster hörda.

På längre sikt så ska ungdomarna också börja föreläsa utifrån sina erfarenheter inom RÄTT FRAM. Att ungdomarna ska föreläsa är redan efterfrågat från Ale kommun.

Utöver det som nämnts hittills så har ungdomarna även samarbetat och hjälpt och stöttat varandra på mer informella sätt. Till exempel så har en ungdom erbjudit en annan att dela lägenhet när denne riskerade att stå utan bostad.

Tanken är också att ungdomarna i ungdomsgruppen i framtiden ska kunna stötta utbildningen genom att till exempel anställas som ungdomsambassadörer, språkleddare, referenspersoner eller för att hjälpa till att dokumentera.

Resultat och lärdomar

Nedan följer en genomgång av ungdomarnas, språkleddarnas respektive samhällsrepresentanternas upplevelser av projektet, följt av projektgruppens egna reflektioner och slutsatser inför framtiden.

Ungdomarnas upplevelser av utbildningen

De ord ungdomarna använt oftast för att beskriva utbildningstillfällena är "**roligt**", "**intressant**" och "**spännande**". Våldigt många har också beskrivit kursen som "**nyttig**" och "**lärorik**". Ungdomarna har ofta betonat att de lärt sig många nya saker.

Det ungdomarna har uppskattat allra mest med kursen har varit att **lära känna nya vänner/få nya kontakter** och att **få övning i svenska språket**. De har bland annat skrivit:

- "Jag träffade många nya vänner"
- "Jag träffade nya människor och det är spännande"
- "Det var kul eftersom jag träffade personer som jag inte kände innan"
- "Det var roligt att man pratar svenska"

- "Jag har lärt mig många ord idag"

När ungdomarna har skrivit om vad de har lärt sig under de olika kurstillfällena så har de ofta tagit upp att de har lärt sig nya ord/begrepp på svenska.

Något annat som ungdomarna uppskattade väldigt mycket var att **få chans att diskutera/ställa sina frågor:**

- "Det var bra för att vi hade en bra gäst och vi diskuterade jättebra"
- "Det var roligt att vi fick chans att prata om samhället och om ungdomsproblem"
- Det här var BRA idag: "Att vi kunde fråga en polis olika (dumma och viktiga) frågor och kunde prata öppet med honom"
- "Det var jättekul att politikerna kom hit och hade samtal med alla"
- "Det var jättebra. Vi fick många svar på våra frågor."
- "Det var bra att vi träffade politiker och frågade våra frågor"

Ungdomarnas uppskattning för samtalet och tvåvägskommunikationen som metoder märktes tydligt och blev något som de förväntade sig av varje inslag vid samtliga utbildningstillfällen.

Att ungdomarna fått träffa olika samhällsrepresentanter och kommunicera direkt med dem har lett till att många uppgett en **ökad tilltro till samhället:**

- Det här har jag lärt mig idag: "Att alla politiker inte är samma. Inte alla går ut och pratar något utan att göra det. De "ljuger" inte så som de andra, typ att de säger nåt och gör tvärtom"
- Det här har jag lärt mig idag: "Hur svenska polisen är snälla och trevliga på att svara på folks frågor"
- Det här har jag lärt mig idag: "Att det finns olika organisationer/föreningar som VILL hjälpa oss att integrera i Sverige"

Många har också uppgett att de känner ett **ökad hopp** eller att de har fått **tydligare mål** för framtiden:

- "Jag tyckte väldigt mycket om polisen för att han gav mig en hoppning för att bli polis, fast alla mina vänner säger att jag aldrig kommer att lyckas"
- Det här har jag lärt mig idag: "Att man kan bli polis även om man har en svår sjukdom"
- "Det var mycket bra att jag fick veta hur jag ska komma till mitt mål"
- "Det var bra att jag bestämde mig vad jag ska jobba med i framtiden"

Andra saker som ungdomarna har uppskattat mycket med kursen är:

Övning av sociala förmågor/konflikthantering/civilkurage

- "Jag har lärt mig hur man kan reagera mot rasism och hur man kan lösa det."
- Det här var BRA idag: "Att lära sig om hur man kan hjälpa varandra på olika sätt"
- Det här var BRA idag: "Att vi fick lära oss hur vi kan agera när vi råkar ut för rasism"
- Det här var BRA idag: "Att vi fick lära oss om civilkurage"
- Det här var BRA idag: "Att vi fick lära oss tekniker för att hantera konflikter"
- "Jag har lärt mig hur man kan lösa konflikter"

Ökad förståelse för andra

- Det här har jag lärt mig idag: "Att fråga människor vad de tycker"
- Det här har jag lärt mig idag: "Att man måste acceptera vad andra tycker"
- Det här har jag lärt mig idag: "Att man måste respektera homosexuella"

Förutom det som nämnts hittills så har ungdomarna uttryckt att de genom utbildningen har fått ökade kunskaper inom en rad områden:

Ökade kunskaper om det svenska samhället

- "Idag har jag lärt mig information om Sverige"
- "Jag har lärt mig om hur samhället fungerar"
- Det här har jag lärt mig idag: "Om samhället och om hur man kan ta sig in i samhället"
- Det här har jag lärt mig idag: "Om många rättigheter och regler i Sverige"

Ökade kunskaper om demokrati/politik

- "Jag lärde mig om partier"
- "Jag lärde mig hur man ska göra för att gå med i ett parti"
- Det här var BRA idag: "Att vi fick träffa politikerna och att vi fick veta att vi kan vara med i ungdomsförbund här i Göteborg och ändra samhället"
- Det här har jag lärt mig idag: "Att alla politiker inte är samma. Inte alla går ut och pratar något utan att göra det. De "ljuger" inte så som de andra, typ att de säger nåt och gör tvärtom"
- "Jag har lärt mig om hur politikerna tänker och har idéer om alla som kommer från andra länder"

Ökade kunskaper om jämställdhet/jämlikhet

- "Jag lärde mig om jämlikhet och jämställdhet"
- Det här har jag lärt mig idag: "Att jämställdhet är mycket bra"
- Det här har jag lärt mig idag: "Det finns inte skillnader mellan tjejer och killar. De kan bestämma själva. Man måste respektera homosexuella."
- "Jag har lärt mig om jämställdhet och hur man kan reagera mot rasism"
- "Jag lärde mig att män och kvinnor har lika mycket värde och samma rättigheter"

Ökade kunskaper om utbildningssystemet i Sverige

- "Idag var jättebra för att vi fick information om utbildning"
- "Jag lärde mig vad högskola, SFI och Komvux är."
- Det här var BRA idag: "Att vi fick information om folkhögskolors för- och nackdelar"
- Det här har jag lärt mig idag: "Att om man inte kan klara sig i gymnasium kan man börja på en folkhögskola"
- Det här har jag lärt mig idag: "Om utbildning och vägar till skolan"

Ökade kunskaper om arbetsmarknaden i Sverige

- "Jag har lärt mig idag om olika yrken och hur de går till"
- "Jag lärde mig mycket om hur man kan hitta jobb i Sverige och vad som är viktigt att ha när man söker ett jobb"

- Det här har jag lärt mig idag: "Hur man kan söka jobb och hur det är när man går ut på sin första praktik"
- Det här har jag lärt mig idag: "Hur man ska söka jobb eller skriva en CV"
- "Jag har lärt hur ska man få jobb här i Sverige"

Ökade kunskaper om föreningsliv/civilsamhälle

- Det här var BRA idag: "Att ta reda på de olika föreningar och organisationer som finns i Göteborg och vill hjälpa invandrarna."
- "Det var bra att alla kom och var med. De som kom från olika föreningar var bra som har presenterat om olika föreningar."
- Det här har jag lärt mig idag: "Att det finns olika organisationer/föreningar som VILL hjälpa oss att integrera i Sverige"

Många ungdomar har också uppskattat att vi använt foto/film, berättande och drama som pedagogiska metoder:

Övning i foto/film/berättande/drama

- "Jag lärde mig hur man kan ta kort/filma"
- Det här var BRA idag: "Att jobba med iPad och berätta om bilderna"
- "Dramaövningarna var mycket bra"
- "Det var jätteintressant. De som spelade teater."
- "Det var spännande att vi hade gäster och de gjorde en liten teater."
- Det här var BRA idag: "Att vi kunde spela teater och fick veta hur vi måste reagera när det är bråk i buss/tåg/spårvagn"

Språkledarnas upplevelser av utbildningen

Språkledarnas tankar och åsikter har varit mycket värdefulla för projektgruppen. Dels eftersom de har medverkat vid samtliga utbildningstillfällen och dels för att de har en nära kontakt med ungdomarna och märker vad dem gillar och vad som funkar för dem.

Språkledarna upplevde medverkandet i projektet som "fantastiskt kul", "kanonbra" och "underbart". De betonade särskilt hur meningsfullt och givande arbetet kändes. De skrev bland annat "jag känner mig jättestolt att hjälpa ungdomar som språkledare", "jag får ett bra samvete när jag hjälper andra människor" och "det känns så bra i hjärtat att hjälpa flyktingar" (som sagt så har samtliga språkledare själva erfarenhet av att fly till Sverige, varav två av dem som ensamkommande).

De har även berömt ungdomarnas engagemang och inställning mycket och skrivit att "ungdomarna är respektfulla och trevliga", samt att "det är kul att jobba som språkledare eftersom alla är trevliga och vill lära sig något". Språkledarna har berömt ungdomarnas vilja att prata svenska och påpekat att de ofta inte har behövt översätta så mycket. Samtidigt har de lyft problemet att vissa som skulle behöva hjälp har svårt att erkänna det och ogärna ber om hjälp. De har också tyckt att det är synd att många ungdomar har kommit för sent till träffarna.

Språkledarna har även kommenterat utbildningens pedagogiska metoder. De tycker att det är bra att vi har använt oss så mycket av samtal/tvåvägskommunikation med inbjudna samhällsrepresentanter. En av dem beskriver det som "att vi pratar om

positiva saker och alla lär sig under tiden". De framhävde särskilt att "det var jättebra att de fick träffa politiker. Att ungdomarna fick tala direkt till dem och säga hur de känner", att de fick "chans att ställa frågor och lära känna några av politikerna" och att "alla frågade sin fråga och fick sina svar". När det vid ett tillfälle var en inbjuden gäst som inte lika tydligt bjöd in till diskussion så kritiserade språkledarna detta. De skrev att "ledare ska lyssna på ungdomarna" och att "jag tycker att han ska ställa frågor till ungdomarna så att det inte blir långtråkigt för dem". En annan metod som de tyckte var bra var att vi använde oss av dramapedagogik. När det gäller utbildningens innehåll så gillade de "att vi diskuterade om rättigheter, jämlikhet och jämställdhet", att ungdomarna fick "lära sig tekniker om hur man kan bemöta rasism", att de fick information om "olika utbildningar och yrken", samt fick "prata om framtiden" och att de fick "träffa flera olika föreningar".

En av språkledarna skrev att hen själv lärt sig väldigt mycket genom projektet och en annan framhävde även att arbetet som språkledare hjälper en att komma ihåg sitt modersmål.

Samhällsrepresentanternas upplevelser av utbildningen

De inbjudna samhällsrepresentanterna, i egenskap av både medskapare av utbildningen och som en av projektets målgrupper, har bidragit med många värdefulla tankar.

De har visat ett stort engagemang och de vanligaste orden de har använt för att beskriva projektet är att det är "**viktigt**"/"**nödvändigt**"/"**välbehövt**". De har bland annat skrivit att projektet är "bra och nödvändigt", en "välbehövlig verksamhet", "givande för deltagarna, viktigt projekt", "väldigt viktig verksamhet" och att "det är ett viktigt arbete ni gör för ungdomarna".

Många har också berömt "**organiseringen**"/"**planeringen**"/"**upplägget**". De skrev bland annat "jag tycker att det var mycket bra planering", "mycket välorganiserat", "bra organiserat och flexibelt". Andra berömde "upplägget" och "variationen".

Det som verkar ha imponerat mest på de inbjudna samhällsrepresentanterna är "**stämningen**"/"**klimatet**"/"**atmosfären**" som har funnits på träffarna, samt hur väl det har fungerat med **samtal/tvåvägskommunikation som pedagogisk metod**. Många beskrev stämningen på träffarna som "trevlig", "glad", "positiv" och "energifylld", men även som "tillåtande", "trygg" och "känslofyllt". Ett "imponerande samtalsklimat". En av dem skrev "härligt gäng och god stämning. Alla verkar öppna för utbildning". En annan skrev "intressant, tillåtande, tryggt. Nyfikenhet i gruppen och tillåtande atmosfär". En tredje beskrev samtalsklimatet som att "det var något lugnt och generöst över det hela (utan att bli flummigt)". En samhällsrepresentant konstaterade efter att ha deltagit vid en utbildningsträff att "Jag ser värdet av respekt och tid för att nå en värdefull dialog". En annan beskrev hur hen var imponerad av "hur svåra ämnen och frågor lyftes med seriositet och känslighet". Många var imponerade av "att samtalen inte var styrda", utan att "det är deltagarna som för samtalet".

Samhällsrepresentanterna berömde både projektgruppen och ungdomarna. De skrev "bra bemötande från er ansvariga" och "**engagerade ledare**". Om ungdomarna skrev de att dem var "alerta" och "aktiva under samtalen", att "dem var mycket öppna och delade sin oro och sina uppfattningar på ett mycket bra sätt". En påpekade att det bland

ungdomarna fanns "få kvinnor, men de som var med var super". En annan uppskattade "de blandade åldrarna".

Många betonade att "**mötet med ungdomarna**" och de "**ungas egna berättelser**" var det bästa med deras medverkan i RÄTT FRAM. Att det är "viktigt att höra ungdomarnas röster". De betonade även **hur användbara dessa möten är för dem utifrån deras yrkesroller**. De beskrev ungdomarna som en "spännande målgrupp och en intressant utmaning" och skrev att det är "väldigt viktigt", "värdefullt", "nyttigt" och "mycket användbart att få chans att komma i kontakt med denna målgrupp". De skrev även att det var "lärorikt och intressant att höra ungdomarnas reflektioner", att det "gav fler perspektiv" och var "inspirerande och trevligt att möta ungdomarna". En av dem skrev att "det betyder oerhört mycket att träffas och få in intryck" och en annan att den här typen av möten är väldigt viktiga "för förankring i verkligheten". Många samhällsrepresentanter har visat stor tacksamhet för att de fått delta i projektet och flera av dem som representerat föreningar/organisationer har berättat att de lyckats värva nya ungdomar till sina verksamheter genom att medverka i RÄTT FRAM.

Många uppskattade även att vi använt oss av **dramapedagogik** och av **studiebesök** som pedagogiska metoder. De verksamheter vi besökt var nöjda och hoppas på fortsatt samarbete.

Det som samhällsrepresentanterna hade att anmärka på var relaterat till tid. Dels att de tyckte det var synd att många ungdomar kom försent och dels att många av dem gärna skulle fått mer tid för att fördjupa samtalen med ungdomarna. De skrev bland annat "svårt med drop in under själva workshopen" och "alltid svårt med att många kommer försent".

Under utbildningens gång fick vi flera konstruktiva förslag från samhällsrepresentanter som vi tog till oss av. Ett av dem handlade just om hur vi kan hantera att många ungdomar kommer försent. Förslaget var att vi skulle planera om lite i schemat så att vi alltid inledde med drop-in-fika, något som vi också gjorde.

Förutom att fylla i utvärderingarna så har många av samhällsrepresentanterna även tagit sig tid att skriva mail till oss och våra finansiärer för att uttrycka sin uppskattning för projektet. Där har de bland annat skrivit:

"I Göteborg bor idag många unga människor som på egen hand tagit sig till Sverige de senaste åren. De är ungdomar som ofta varit med om fruktansvärda upplevelser och riskerat allt för att skapa sig ett nytt liv i vårt land. Många har obearbetade trauman och lider av den oro och stress som osäkerheten inför framtiden skapar. Trots alla sår på insidan så har de samtidigt ofta en enorm energi och en stark vilja att utbilda sig, skaffa vänner och vara med och bidra i samhället. I detta finns en otrolig potential att ta tillvara. Flera av de ungdomarna träffade jag genom RÄTT FRAM och det gav mig som politiker kunskap och förståelse för ungdomarnas olika förutsättningar och behov. Mötet med ungdomarna vara inte bara inspirerande, givande och lärorikt. Det gav mig en enorm kraft och energi att arbeta vidare med denna helt avgörande fråga för Göteborg och hela landet."

/Mariya Voyvodova (S) kommunalråd med ansvar för mänskliga rättigheter, kultur och ungdomsfrågorna i Göteborg.

"På fråga från Rätt Fram, så var jag med vid ett utbildningstillfälle i Fritidsgården "Mixgården". Vid det tillfället kunde jag se att ungdomarna hade förtroende för ledarskapet. Ledarna var respektfullt nära ungdomarna."

"Jag lade märke till att ungdomarna var inkluderade i Rätt Frams verksamhet och att de var trygga. Därför kunde de lyssna aktivt på mina svar i de olika dialoger jag hade med dem. Det var ett bra möte."

/Integrationspolisen Ulf Boström, Polisen Region Väst, Polisområde Nordost.

"Samarbetet och kontakten med projektets ledare har funkat mycket bra och träffen hos oss höll väldigt bra nivå och härifrån upplevde vi att de som var med deltog med stort engagemang."

/Stina Östberg, Publika möten, Världskulturmuseet

Lärdomar

Här följer en diskussion om vad som har fungerat bäst, vad som har fungerat mindre bra och vad vi drar för slutsatser inför framtiden utifrån detta.

Det vi har lyckats allra bäst med är att nå ut till målgruppen i och med att vi fick in över 70 intresseanmälningar till utbildningens 25 platser. På så vis har vi också lyckats visa att det finns ett stort behov och en stor efterfrågan. Utöver dessa intresseanmälningar så har de ungdomar som deltagit i den första utbildningsomgången spridit ordet vidare till sina vänner. Många av dessa har redan varit och besökt vår verksamhet och vissa har även annonserat att de vill delta i nästa utbildningsomgång. Det som har gjort att vi har lyckats så bra med att nå ut till målgruppen är att vi har gjort det genom ungdomar i deras egen ålder som är i liknande livssituationer. Nämligen våra ungdomsambassadörer. Användandet av ungdomsambassadörer upplever vi som mycket lyckat och är något som vi kommer att fortsätta med även i framtiden. Till höstterminen är också tanken att SOS Barnbyars mentorverksamhet ska slussa ungdomar till vår utbildning. Detta samarbete var redan etablerat inför den första utbildningsomgången, men de hade vid utbildningens start ännu inte kommit igång helt och hållet med mentorskapen.

Det vi däremot inte har lyckats fullt ut med är att ha en fast grupp ungdomar där alla deltar vid varje utbildningstillfälle. Det har visat sig svårt, antagligen på grund av många olika anledningar, men bland annat eftersom väldigt många av ungdomarna befinner sig i en mycket oviss situation och vissa av dem till och med har tvingats flytta till annan ort. Vissa har alltså fallit bort under utbildningens gång. För de som hoppat av tidigt under utbildningen har vi erbjudit nya ungdomar att delta eftersom det fanns en lång kö av ungdomar som vi tidigare tvingats neka plats. I vissa fall har även ungdomarna tagit med

sig vänner som vi då har låtit delta. I slutändan är det totalt 37 ungdomar som i någon utsträckning deltagit i utbildningen och av dem uppfyller 18 st samtliga kriterier för vår primära målgrupp. En anledning till att ungdomarna inte haft bättre närvaro under vår utbildning kan vara att vi konkurrerar om tid och energi med både deras ordinarie skolgång, men även deras övriga fritidsaktiviteter, som till exempel idrottsutövande. En annan faktor verkar vara att de flesta av ungdomarna lever i en stor ovisshet och under mycket stress och press. Många har under projektets gång tvingats flytta ut från sina familjehem/HVB-hem på grund av att de fyllt år eller på grund av besked från Migrationsverket. Orsakerna bakom att många ungdomar haft dålig närvaro är dock något som måste utredas mer noggrant, inklusive om det är något vi kan göra annorlunda. Det är också viktigt att diskutera hur höga förväntningar en kan ha på denna målgrupp med tanke på deras livssituation.

En annan utmaning har varit att det ofta har varit många ungdomar som kommit försent till träffarna. Detta hanterade vi, efter förslag från en samhällsrepresentant, genom att ändra om lite i schemat för att kunna inleda varje träff med drop-in-fika. Inför nästa utbildningsomgång har vi diskuterat att eventuellt lägga träffarna senare på eftermiddagen så att ungdomarna ska kunna hinna i tid även om de har en extra lång skoldag. Vi har även diskuterat att eventuellt byta till en annan veckodag.

En pågående diskussion är också var vi ska förlägga utbildningsträffarna. Att utforma en majoritet av träffarna som studiebesök har fungerat mycket bra, men vid det tillfälle då vi var längst från centrala Göteborg kom det plötsligt betydligt färre ungdomar än vanligt. Troligen behåller vi studiebesöken, men väljer endast platser som är lätta att hitta och ta sig till.

Utöver att vi lyckats väl med att nå ut till målgruppen så har även den kontinuerliga dokumentationen och utvärderingen med hjälp av ungdomarna, språkledarna och samhällsrepresentanterna fungerat mycket bra. Detta gäller även samarbetet med vår referensgrupp. Båda dessa delar kommer därför att användas även fortsättningsvis. Vi har dock diskuterat att möjliggöra för ungdomarna att kunna fylla i utvärderingarna på sina modersmål för att vi ska kunna få utförligare svar.

Genom utvärderingarna och diskussionerna med referensgruppen har vi fått många konstruktiva förslag som vi har tagit till oss. På så vis har vi kontinuerligt uppdaterat och förbättrat utbildningens upplägg, metoder och många mindre, praktiska detaljer. Till exempel, som tidigare nämnts, införandet av drop-in-fika, men även att vi anpassat mat och dryck efter deltagarnas önskemål. Vi har också fått en tydlig bild av vilka moment som funkat bäst/varit mest uppskattade och vilka som vi bör ändra eller byta ut till nästa utbildningsomgång. Ett förslag som kommit in från flera olika håll är att vi borde bjuda in Migrationsverket till vår utbildning för att delta och svara på ungdomars frågor. Detta är något att diskutera inför kommande utbildningsomgång.

Något annat som fungerat mycket bra är användandet av samtal/tvåvägskommunikation som pedagogiskt verktyg. Det är något som vi märkt att ungdomarna har uppskattat mycket och också något som vi fått mycket beröm för från samhällsrepresentanterna. Vi har ansträngt oss mycket för att skapa ett sånt klimat där alla parter ska känna sig jämlika och där alla ska våga ställa frågor och framföra sina åsikter. Vi har särskilt fokuserat på att ungdomarna och de inbjudna

samhällsrepresentanterna ska känna att de deltar på lika villkor och utifrån samma förutsättningar. Detta har vi bland annat gjort genom att alla samtal har skett i ring så att alla är lika mycket i centrum och ingen är ovanför eller framför någon annan. Vi upplever att vi har lyckats bra med detta arbete, att samtalen har varit självgående och att vi knappt har behövt moderera. Vi är dock medvetna om problemet att vissa kan tycka att det är läskigt att prata inför hela gruppen. Särskilt om en känner sig osäker på svenska språket. Många har dock utnyttjat möjligheten att ställa sin fråga eller framföra sin åsikt via en språkledare. Projektgruppen får fortsätta att fundera och diskutera kring om det finns något mer vi kan göra för att alla ska känna att de kan delta i samtalen på lika villkor. Vi vill kunna fortsätta ha samtalet och tvåvägskommunikation som främsta pedagogiska verktyg i utbildningen.

Som sagt så har tvåvägskommunikationen varit mycket uppskattad från ungdomarnas sida och blev något som de förväntade sig av varje moment under samtliga utbildningsträffar. När en av samhällsrepresentanterna inte bjöd in till diskussion så som de var vana vid så blev de besvikna. I projektgruppen har vi därför kommit fram till att vi måste vara mycket tydliga gentemot alla vi bjuder in att det är tvåvägskommunikation vi eftersträvar. Vi har därför beslutat att undvika ord som "gästföreläsare" som ska "föreläsa", utan istället prata om "gäster"/"samhällsrepresentanter" som ska leda/delta i "samtal"/"diskussioner".

Genom att vi ansträngt oss för att skapa ett klimat där alla känner sig jämlika och samtidigt gjort samtal till en central del av utbildningen har vi även lyckats göra utbildningen till ett socialt sammanhang där det har uppstått sammanhållning i gruppen och där ungdomarna har lärt känna varandra. Det har lett till att ungdomar har hjälpt varandra utanför utbildningen. Till exempel genom att dela lägenhet med varandra när en av ungdomarna stod utan bostad. Detta ser vi som mycket positivt och är något som vi hoppas kunna upprepa även med framtida ungdomsgrupper.

Något annat som lyckats väl är användandet av kameran/bilden som pedagogiskt verktyg. Detta har varit uppskattat bland ungdomarna och har lett till att vi under sommaren arrangerat en foto-och filmkurs, samt till projektet där några ungdomar åkte till Almedalen för att intervjua politiker.

Slutligen så har även användandet av språkledare fungerat bra även om de inte har behövt översätta så mycket. Det har dock funnits vissa ungdomar som behövt hjälp, men inte velat erkänna det och som ogärna bett om hjälp. Det har vi bland annat hanterat genom att ibland be språkledarna översätta vissa saker även om det inte är någon som efterfrågat det.

Måluppfyllelse

Konkreta mål år 1:

Mål 1: Att förbereda, genomföra och utvärdera den första omgången av **utbildningen Rätt Fram** med 20-25 ungdomar.

Det här målet har vi uppnått genom att utföra en utbildning på åtta tillfällen med sammanlagt 37 deltagande ungdomar. Dock har vi inte lyckats fullt ut med att ha en fast ungdomsgrupp där alla deltar vid varje träff. Utbildningen har utvärderats genom att ungdomarna, samhällsrepresentanterna och språkledarna har fått fylla i skriftliga utvärderingar efter varje utbildningstillfälle. Dessa utvärderingar har sedan sammanställts och diskussion utifrån dem sker i denna projektberättelse. Vi har även haft en referensgrupp som vi har träffat regelbundet för att utvärdera projektet under alla faser från utformning till utförande. I referensgruppen ingick personer från målgrupperna ensamkommande unga och samhällsrepresentanter, samt personer med erfarenhet av liknande projekt. Utifrån detta har vi fått många lärdomar inför vår fortsatta verksamhet.

Mål 2: Att representanter från olika områden i samhället ska få ökade kunskaper om mänskliga rättigheter och om ungdomarnas behov samt kunskaper om hur de kan stötta ungdomarna i att delta och påverka samhällsutvecklingen.

Det här målet har vi uppnått i och med att vi haft inbjudna samhällsrepresentanter på samtliga utbildningsträffar som har samtalat direkt med ungdomarna. Dessa har uppgett att mötena med ungdomarna har varit givande utifrån deras yrkesroller. Dock har vi inte på något sätt mätt deras kunskaper, före och efter träffarna, kring mänskliga rättigheter eller hur de kan stötta ungdomarna. Däremot har vi sett konkreta effekter av mötena mellan samhällsrepresentanterna och ungdomarna. Till exempel att ungdomar efter träffen om politik har följt med en av politikerna under en av hennes arbetsdagar, samt att många ungdomar har blivit medlemmar i flera av de föreningar som besökt utbildningen. Många samhällsrepresentanter har också uppgett att de fått ökade kunskaper om ungdomarnas behov. Till exempel så skriver kommunalrådet Mariya Voyvodova: "det gav mig som politiker kunskap och förståelse för ungdomarnas olika förutsättningar och behov. Mötet med ungdomarna vara inte bara inspirerande, givande och lärorikt. Det gav mig en enorm kraft och energi att arbeta vidare med denna helt avgörande fråga för Göteborg och hela landet."

Mål 3: Att med hjälp av ungdomarna som gått utbildningen Rätt Fram starta upp **ungdomsgruppen Din Rätt** för att ungdomarna själva ska kunna fördjupa sig i frågor, stödja andra ungdomar samt skapa förutsättningar till att börja organisera sig inom olika områden i samhället.

Det här målet har vi uppnått genom att en grupp på ca tio ungdomar börjat organisera sig och inlett arbete med flera olika projekt inom sådana områden där de vill fördjupa sig. Bland annat har de lärt sig om CV-skrivning, samt om foto/film och har åkt till Almedalen och intervjuat politiker och andra makthavare. Utöver detta så har ungdomarna även samarbetat och hjälpt och stöttat varandra på mer informella sätt. Till exempel så har en ungdom erbjudit en annan att dela lägenhet när denne riskerade att stå utan bostad.

De tre målen för år 1 av projektet RÄTT FRAM kan alltså sägas vara uppnådda.

Projektet är ju dock planerat att pågå i tre år, så vi har ytterligare mål att sikta emot:

Konkreta mål för det 3-åriga projektet:

Mål 1: Att förbereda, genomföra och utvärdera fyra omgångar av **utbildningen Rätt Fram** med 20-25 ungdomar per omgång.

Mål 2: Att med hjälp av ungdomar som gått utbildningen etablera **ungdomsgruppen Din Rätt** inom MiM Kunskapscentrums reguljära verksamhet.

Mål 3: Att de 80-100 deltagande ungdomarna ska få ökade kunskaper om mänskliga rättigheter, värdegrunden för svenska samhället, vägar till utbildning och arbete samt om hur de kan delta och påverka samhällsutvecklingen.

Mål 4: Att representanter från olika områden i samhället ska få ökade kunskaper om mänskliga rättigheter och om ungdomarnas behov samt kunskaper om hur de kan stötta ungdomarna i att delta och påverka samhällsutvecklingen.

Mål 5: Att stödja ungdomarna till att hitta vägar till utbildning, arbete eller samhällspåverkan.

Mål 6: Att projektets lärdomar, pedagogiska metoder och resultat samt ungdomarnas perspektiv och upplevelser sammanfattas och sprids nationellt.

Vi återkommer med uppdatering om hur det går med dessa mål i nästa års projektberättelse.

Tack för visat intresse!

info@mimkunskapscentrum.se

www.mimkunskapscentrum.se

